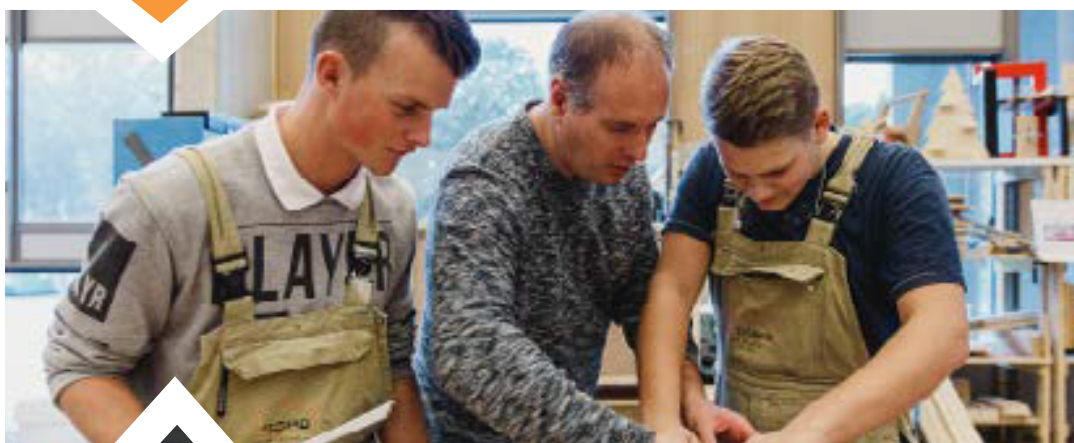
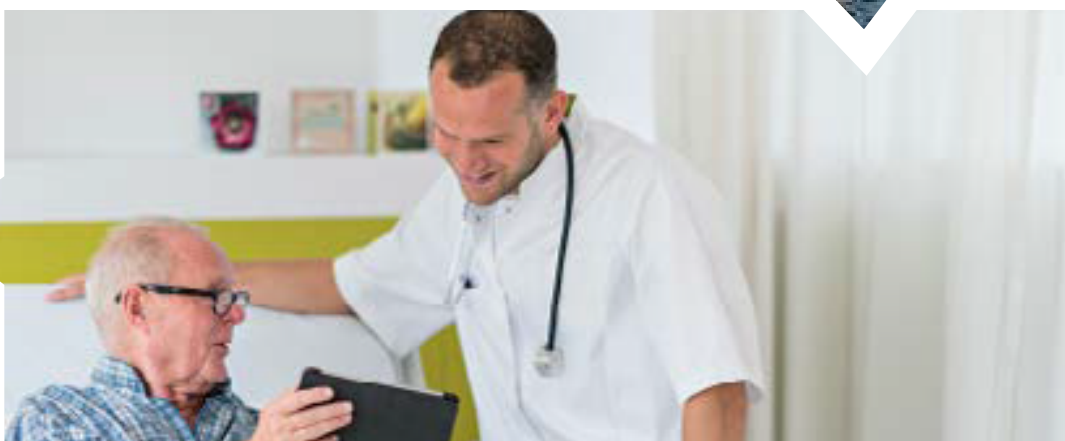

REGIO DEAL OOST-GRONINGEN

UITVOERINGS
PROGRAMMA
24/25

december 2023

INHOUD

1	Vooraf.....	2
1.1	Inleiding.....	2
1.2	Doelstelling.....	2
1.3	Actielijnen Regio Deal.....	3
1.4	Uitvoeringsprogramma's.....	4
2	Governance en besluitvorming	5
2.1	Bestuurlijk overleg op de vier pijlers	5
2.2	Stuurgroep Regio Deal en Rijk-Regio overleg	5
2.3	Ambtelijke voorbereiding: inhoud en proces	6
2.4	Betrokkenheid maatschappelijke organisaties	6
2.5	Programmateam	6
3	Monitoring.....	7
3.1	Monitoring.....	7
4	Uitvoering projecten 2024-2025	8
4.1	Leren	9
4.2	Werk en Inkomen	20
4.3	Gezondheid	32
4.4	Woonomgeving	45
5	Afronding en borging.....	50
5.1	Financieel overzicht Regio Deal.....	50
5.2	Borging van de Regio Deal.....	51

1 VOORAF

1.1 INLEIDING

De Rijksoverheid, de Provincie Groningen en de zes Oost-Groninger gemeentes hebben een Regio Deal gesloten. Met de Regio Deal Oost-Groningen zetten wij ons samen in om de leefbaarheid van de regio te versterken. Door in te zetten op goede opleidingen, meer kans op werk, goede voorzieningen, het verbeteren van de gezondheid en het behouden van een mooie woonomgeving. Tot en met de zomer van 2025 investeren wij samen 30 miljoen euro in de toekomstkracht van de regio, op de pijlers Leren, Werk & Inkomen, Gezondheid en Woonomgeving.

De Regio Deal is gesloten op het niveau van actielijnen, met daarin ook een afspraak over de verdeling van de middelen over deze actielijnen. Op projectniveau wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het uitvoeringsprogramma 2024-2025 is het laatste uitvoeringsprogramma binnen de looptijd van de Regio Deal.

Ondertussen hebben de gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Westerwolde een aanvraag gedaan voor een nieuwe Regio Deal, in tranche 5. Met deze aanvraag willen de Oost-Groninger gemeente de in gang gezette samenwerking voortzetten en alvast anticiperen op een goede uitvoering van de sociale en economische agenda uit Nij Begun, de kabinetsreactie op de parlementaire enquête gaswinning.

1.2 DOELSTELLING

Ambitie

In de Regio Deal, vastgesteld op 13 juli 2020, is de ambitie geformuleerd om de brede welvaart te verbeteren en de negatieve spiraal te doorbreken. De Regio Deal Oost-Groningen maakt gebruik van de kracht van de regio en haar inwoners en biedt hen perspectief. Alle Oost-Groningers werken, zelf en samen, aan verbetering van de brede welvaart. Organisaties werken integraal samen om inwoners daarin optimaal te faciliteren. We benutten de aanwezige kracht en kennis, ontwikkelen deze verder en zetten deze in voor verdere verbetering van de brede welvaart.

Doel

Het doel is de basisleefbaarheid in de regio op orde te brengen en stappen te zetten naar de toekomst. We brengen een ontwikkeling op gang die Oost-Groningers perspectief biedt; die hen helpt gezond(er) te leven en te blijven investeren in hun eigen ontwikkeling. We investeren in goed onderwijs, passende werkgelegenheid en een gezonde leefstijl. Iedere Oost-Groninger zet minimaal één stap vooruit op minimaal één van de pijlers leren, werken, gezondheid. Daarbij investeren we in de kwaliteit van de fysieke woonomgeving in onze regio; in de woningvoorraad en de openbare ruimte.

Leren

In Oost-Groningen is het opleidingsniveau en de onderwijsparticipatie gemiddeld genomen laag en is het aandeel laaggeletterden hoog. Hierdoor is de kans op een baan kleiner, met grote gevolgen op het brede sociaal-economische vlak. Het is daarom van groot belang dat er wordt geïnvesteerd in het verbeteren van het opleidingsniveau en de opleidingsparticipatie van onze inwoners.

Werk en Inkomen

Er is op de arbeidsmarkt in Oost-Groningen een kloof tussen het aanbod aan arbeidskrachten en de vraag naar voldoende gekwalificeerd personeel. Enerzijds heeft een grote groep inwoners door de lage onderwijsparticipatie en laag opleidingsniveau een flinke afstand tot de arbeidsmarkt. Anderzijds hebben werkgevers moeite om voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken. Het gevolg is dat

de arbeidsparticipatie in Oost-Groningen relatief laag is en het aandeel beschutte banen hoog ligt. Het aandeel huishoudens in de lagere inkomensgroepen is in Oost-Groningen daardoor een stuk hoger dan in de rest van Nederland met als gevolg de (intergenerationele) schuldenproblematiek en het overerven van armoede. Een en ander heeft directe gevolgen voor alle overige thema's.

Gezondheid

Het feit dat in Oost-Groningen relatief veel mensen wonen met een lage sociaal-economische status, lage geletterdheid en een relatief laag opleidingsniveau, staat in veel gevallen ook in verband met het veel voorkomen van een ongezonde leefstijl en ernstige gezondheidsproblemen. Veel inwoners hebben beperkte gezondheidsvaardigheden, hoge zorgkosten en de levensverwachting is lager dan gemiddeld in ons land. Deze vicieuze cirkel begint al vroeg; een grote groep jongeren in Oost-Groningen groeit op zonder te leren wat een gezonde leefstijl is en hoe je daaraan moet werken. Daarnaast is het steeds moeilijker om in een dunbevolkte regio als Oost-Groningen een volledig zorgaanbod te kunnen leveren als gevolg van bevolkingsdaling en veranderingen in het zorglandschap. Tot slot is het vinden en behouden van voldoende gekwalificeerd zorgpersoneel lastig. Kortom, inwoners krijgen niet de zorg die ze nodig hebben en die ze verdienen.

Woonomgeving

Oost-Groningen heeft een forse volkshuisvestelijke opgave. De netto woonlasten behoren tot de laagste van Nederland, toch besteden Oost-Groningers landelijk het grootste deel van hun inkomen aan wonen. Dit komt doordat een groot deel van de inwoners met een relatief laag inkomen een eigen woning heeft. Veel inwoners hebben de middelen niet om hun woning goed te onderhouden, laat staan verduurzamen. Dit alles zorgt voor een kwetsbare woningmarkt en een verpaupering van de woningvoorraad.

De dorps- en stadscentra in Oost-Groningen hebben te maken met teruglopende vraag naar winkelloppervlak. Het is bovendien moeilijk om een sluitende businesscase voor herbesteding te ontwikkelen. Dit leidt tot verpaupering van de centra en een verdere terugloop van het winkelaanbod. Goede en bereikbare winkelvoorzieningen zijn in een krimpregio niet vanzelfsprekend, terwijl juist een goed winkelaanbod dat past bij de lokale vraag belangrijk is voor de leefbaarheid en de werkgelegenheid.

1.3 ACTIELIJNEN REGIO DEAL

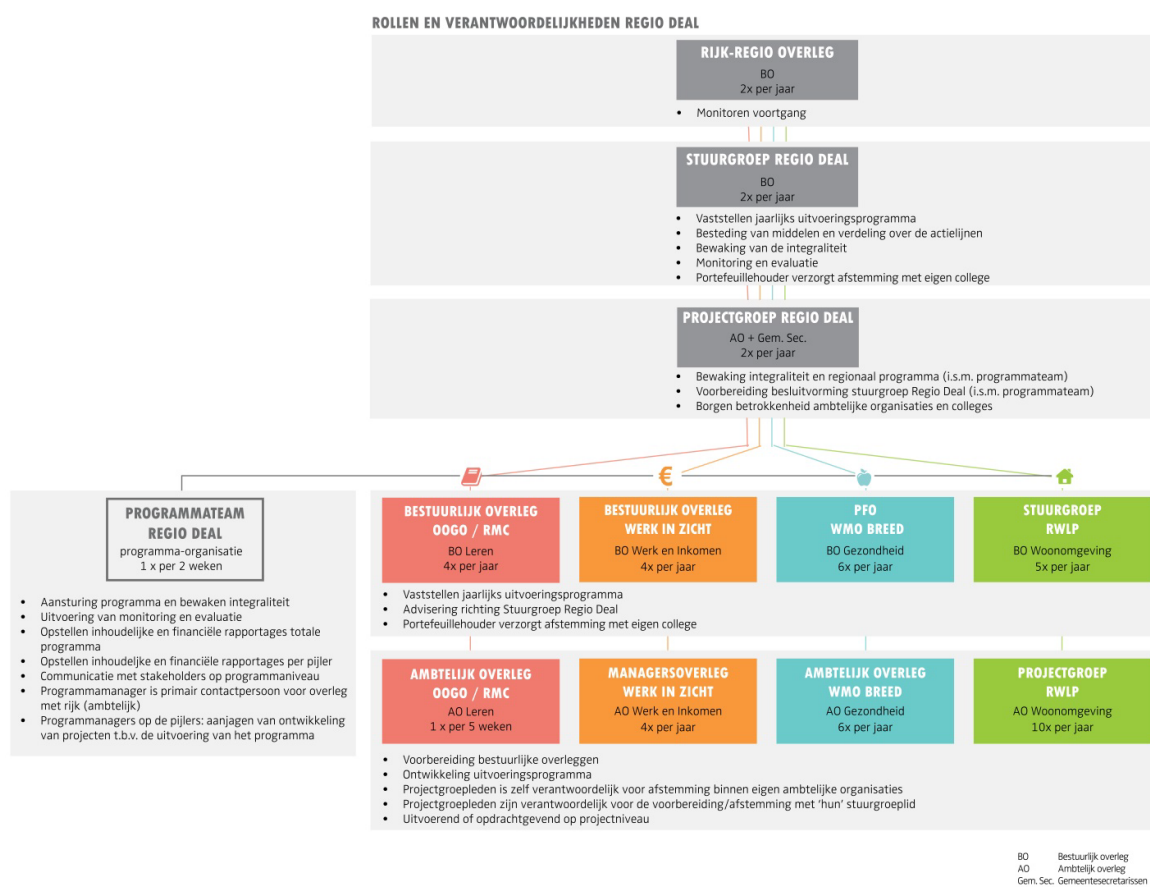
De Regio Deal Oost-Groningen kent tien actielijnen:

1. We verbeteren het opleidingsniveau
2. We verhogen de participatie in het onderwijs
3. We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
4. We vergroten de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt
5. We verkleinen de intergenerationele armoede en schuldenproblematiek
6. We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl
7. We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg
8. We verbeteren dorpen en wijken gebiedsgericht en gericht op de toekomst
9. We stimuleren en ondersteunen huiseigenaren bij de energietransitie
10. We investeren in aantrekkelijkere dorps- en stadscentra

1.4 UITVOERINGSPROGRAMMA'S

In de vastgestelde Regio Deal tekst (juli 2020) is een aantal concrete projecten opgenomen. Daarnaast is er ruimte gehouden om, ook na het sluiten van de Regio Deal, het programma verder uit te werken en aan te scherpen, in samenwerking met de deelnemende overheden en maatschappelijke organisaties. De uitwerking van projectvoorstellen wordt opgenomen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma: 2020-2021, 2022, 2023 en 2024-2025. Het eerste halfjaar van 2025 is een afrondingsperiode, waarin op basis van continue evaluatie en monitoring afspraken worden gemaakt voor het vervolg. In hoofdstuk 4 staat het uitvoeringsprogramma voor 2024-2025 beschreven aan de hand van projectbladen met een projectbeschrijving, beknopte begroting en planning. Er is in veel gevallen sprake van doorlopende projecten met doorlopende financiering. Bij deze projecten geven we dat aan in de projectbladen.

2 GOVERNANCE EN BESLUITVORMING

*De projectgroep Regio Deal is sinds 2022 opgesplitst in een projectgroep adviseurs en een projectgroep gemeentesecretarissen. Waarbij de gemeentelijke adviseurs meer betrokken worden bij de inhoud en de gemeentesecretarissen bij de bedrijfsvoering.

2.1 BESTUURLIJK OVERLEG OP DE VIER PIJLERS

Voor besluitvorming binnen de vier pijlers van de Regio Deal maken we gebruik van bestaande regionale overlegstructuren: OOGO-RMC, WerkInZicht, WMO en RWLP. In deze bestuurlijke overleggen vindt besluitvorming plaats over de projectvoorstellen binnen de betreffende pijlers. Deze projectvoorstellen vanuit de vier pijlers vormen gezamenlijk het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, waarover in de Stuurgroep Regio Deal wordt besloten. De portefeuillehouders verzorgen zelf de afstemming binnen hun eigen College van B&W.

2.2 STUURGROEP REGIO DEAL EN RIJK-REGIO OVERLEG

De Regio Deal Oost-Groningen kent een stuurgroep die een goede afvaardiging is van de verschillende pijlers én deelnemende overheden. De stuurgroep Regio Deal is als volgt samengesteld.

Cora-Yfke Sikkema	Gemeente Oldambt, burgemeester	Voorzitter
Tjeerd van Dekken	Provincie Groningen, gedeputeerde	Vice voorzitter
Ans Grimbergen	Gemeente Veendam, wethouder	Pijler Gezondheid
Harm Jan Kuper	Gemeente Westerwolde, wethouder	Pijler Wonen
Ellen van Klaveren	Gemeente Pekela, wethouder	Pijler Leren
Jur Mellies	Gemeente Stadskanaal, wethouder	Pijler Werk & Inkomen
Erik Drenth	Gemeente Midden-Groningen, wethouder	Agenda lid

Deze stuurgroep komt ca vier keer per jaar bij elkaar, waarvan twee keer met een afvaardiging van het Rijk. De overleggen met het Rijk zijn bedoeld om elkaar te informeren, te monitoren en in onderlinge afstemming te zoeken naar koppelkansen met overige regionale, nationale of zelfs internationale programma's. De besluitvorming over de inzet van middelen op projectniveau binnen de afgesproken Regio Deal is aan de regionale stuurgroep zelf, mits daarbij wordt vastgehouden aan de overeengekomen doelstellingen en verdeling van middelen over de vier pijlers.

2.3 AMBTELIJKE VOORBEREIDING: INHOUD EN PROCES

De uitvoeringsplannen worden opgesteld onder aansturing van de programmamanagers van de Regio Deal (overall programmamanager, programmamanager financiën en monitoring en de programmamanagers op de vier pijlers). Dat doen zij in nauwe samenwerking met elkaar, om de integraliteit van het programma te bewaken. Iedere programmamanager heeft de verantwoordelijkheid om 'zijn of haar onderdeel' inhoudelijk af te stemmen met een ambtelijke projectgroep. De beleidsmedewerkers van de verschillende deelnemende overheden hebben zelf een verantwoordelijkheid in het betrekken en informeren van hun collega's binnen de eigen gemeente / provincie.

Naast de inhoudelijke voorbereiding binnen de pijlers is er een ambtelijke projectgroep Regio Deal die, samen met het programmabureau, de besluitvorming in de stuurgroep voorbereidt. Dit overleg bestaat uit twee delen; bedrijfsvoering en inhoud. De gemeentesecretarissen bespreken met elkaar zaken rondom bedrijfsvoering en capaciteit. Een groep van strategisch adviseurs bespreekt met elkaar de interne afstemming binnen de gemeente en denkt mee over de strategische koers voor de komende jaren. Deze projectgroepstructuur richt zich daarmee op het proces van plan- en besluitvorming en de betrokkenheid van de ambtelijke organisaties. Ze heeft geen inhoudelijke rol in de totstandkoming van het lopende programma; dit vindt plaats binnen de pijlers.

2.4 BETROKKENHEID MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

Binnen het programma van de Regio Deal spelen maatschappelijke organisaties en ook het bedrijfsleven een essentiële rol. Waar deze rol in eerste instantie vooral in de uitvoering van de projecten zat, zien we dat deze organisaties ook een steeds prominentere rol krijgen in het ontwikkelen van programma en projectvoorstellen. Ook bij de aanvraag van een nieuwe Regio Deal hebben maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven veel input geleverd. In de resterende looptijd van de huidige Regio Deal, en ook richting de verdere Oost-Groninger samenwerking (zoals binnen Nij Begun), willen we de samenwerkingsrelatie met deze organisaties versterken.

2.5 PROGRAMMATEAM

Het programmateam bestaat uit de programmanagers, projectleiders en ondersteuners. Het programmateam is verantwoordelijk voor:

- Aansturing programma en bewaken integraliteit
- Uitvoering van monitoring en evaluatie
- Opstellen inhoudelijke en financiële rapportages (Regio Deal en per pijler)
- Communicatie met stakeholders (programmaniveau)
- Aanjagen van ontwikkeling en uitvoering van het programma d.m.v. projecten

3 MONITORING

3.1 MONITORING

Natuurlijk willen we ook weten welke resultaten wij bereiken met onze inspanningen. We meten, waar mogelijk, onze resultaten op projectniveau en laten de Regio Deal daarnaast in de breedte monitoren. Dat doen we zowel op procesresultaten als op inhoudelijke resultaten en effecten.

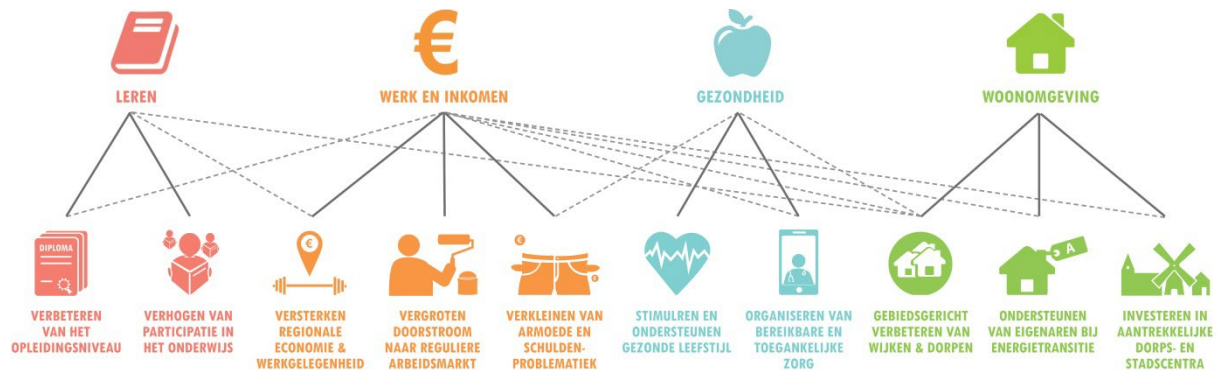
De meting van procesresultaten doen we aan de hand van een uitgebreide vragenlijst die we verspreiden onder onze partners en stakeholders. De vragen hebben betrekking op onderlinge relaties, vertrouwen, samenwerking, de rol van de verschillende organisaties en de rol van het programmabureau. In de afgelopen jaren hebben we gezien dat de Regio Deal een zeer positief effect heeft gehad op de samenwerkingsrelatie en op het vinden en uitdragen van een gezamenlijke ambitie voor Oost-Groningen. In het voorjaar van 2024 vindt opnieuw een dergelijke ronde plaats. Dit onderzoek wordt gedaan door Aletta Advies, een onderzoeksinstituut van de Rijksuniversiteit Groningen.

Monitoring op inhoud laten we doen door CMO STAMM (Planbureau Groningen). Na een nulmeting op basis van indicatoren op onze vier pijlers, doet CMO STAMM tegen het einde van de looptijd een effectmeting. Door de verlenging van de Regio Deal met een jaar, zal deze rapportage worden opgesteld in het voorjaar van 2025, met als peildatum 1 januari 2024. Tussentijds ontvangen we jaarlijks een korte rapportage op basis van enkele van de indicatoren.

Voor twee van onze projecten brengen we op een andere manier de effecten in beeld. Voor Route De Boeg hebben we een kwalitatief onderzoek laten doen door het CAB. In dit onderzoek vertellen de deelnemende studenten over hun ervaringen en leerden we lessen over de succes- en faalfactoren van het programma. Vorig jaar hebben we voor het project Route Rubicon een maatschappelijke kosten-baten analyse laten maken door Alexander Impact. Dit onderzoek toonde aan dat iedere geïnvesteerde euro €1,70 aan maatschappelijke waarde opleverde. Deze manier van het in beeld brengen van maatschappelijke waarde vinden wij erg interessant en zouden we ook in de toekomst willen blijven inzetten.

4 UITVOERING PROJECTEN 2024-2025

Dit hoofdstuk gaat in op de projecten die binnen de tien actielijnen worden uitgevoerd voor de periode 2024-2025. Elk project is weergegeven in een apart projectblad, met daarin een projectbeschrijving, de financiën en de planning. Net als in de vorige jaren, leggen we met verschillende projecten een verband tussen de verschillende pijlers. Onderstaande afbeelding toont de onderlinge relatie tussen de tien actielijnen en de pijlers.

Hieronder volgt een overzicht van zowel oude als nieuwe projecten, met de bijhorende budgetten voor de komende jaren. Aangezien dit document is opgesteld voor het einde van het boekjaar zullen de totale uitgaven nog toenemen, met een direct effect op het restbudget van de projecten. De projectbudgetten zullen in de jaarrekening bijgesteld worden.

4.1 LEREN

Ondersteuningsroute PO/VO				
Actielijn: We verbeteren het opleidingsniveau				
Nieuw project/doorlopend project: Afgerond project				
Wat valt er onder dit project?				
De ondersteuningsroute beschrijft de stappen in en de wijze van samenwerking tussen gemeenten en onderwijs op het moment dat een jeugdige ondersteuning nodig heeft die nauwe afstemming en samenwerking vereist tussen de jeugdige, het gezin, school, gemeente en zorgorganisaties. De uitwerking van de route past binnen de wens van onderwijs en gemeenten en de opdracht zoals omschreven in de Transformatieagenda, om op dit onderwerp gezamenlijk te werken aan thema's die voortvloeien uit de gezamenlijke taken binnen het sociaal domein.				
Relatie met andere pijlers		Gezondheid Werk en Inkomen		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		Ontschotting van onderwijs, jeugdhulp en opvoed- en opgroeihulp door een integrale aanpak aan de jeugdige en hun ouders/verzorgers.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		Het evalueren van de lokale aanpak van onderwijs en gemeenten, waarbij gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis en kunde, met als doel de ondersteuning voor de jeugdige zo optimaal en integraal mogelijk te organiseren. Deze lokale aanpak zal de inzet van de projecten bepalen.		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • De provincie Groningen • Gemeenten • Primair onderwijs van de regio • Voortgezet onderwijs van de regio • MBO van de regio 		
Planning		Een evaluatie wordt uitgevoerd aan het eind van het schooljaar 2022/2023 om te kijken hoe het project structureel geborgd kan worden.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 360.000	€ 350.083	€ 0	€ 9.917

Ervaringsdeskundige				
Actielijn: We verbeteren het opleidingsniveau				
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2021				
Wat valt er onder dit project?				
<p>Noorderpoort en de Tintengroep zijn een aantal jaren geleden een samenwerking aangegaan om de opleiding Ervaringsdeskundige te faciliteren. De opleiding duurt in totaal 2 jaar. In beide leerjaren is aandacht voor de eigen levensgeschiedenis en ontwrichtende ervaringen. Studenten leren hun ervaringskennis op een professionele manier in te zetten. Aan de MBO 3 opleiding Begeleider Maatschappelijke Zorg, is het traject Ervaringsdeskundigheid toegevoegd.</p> <p>Er is voor drie volledige klassen budget beschikbaar gesteld vanuit de Regio Deal, wel zijn er inmiddels vier klassen gestart. Deze ruimte is er omdat de klassen niet volledig bestaan uit studenten afkomstig van gemeenten van de Regio Deal. De studenten die diplomeren hebben voor of direct na diplomering een betaalde baan en komen daarmee uit een uitkeringssituatie. Ook zijn er steeds meer studenten die na hun MBO 3 diploma nog één jaar doorleren om hun MBO 4 diploma te behalen.</p> <p>Uitval van studenten vindt vooral plaats in het eerste half jaar van de studie. Vaak gaat dit gepaard met onvoldoende herstel, terugval in verslaving of nieuwe ontwrichtende omstandigheden. Om dit te voorkomen is er een nieuwe intake en aanmeldprocedure ingezet. Eveneens wordt in de eerste weken veel aandacht besteed aan de 6 levensgebieden, inzetbaarheid en herstel van de studenten.</p>				
Relatie met andere pijlers		Werk en Inkomen Gezondheid		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		De studenten die deze opleiding volgen willen we arbeidsmarktperspectief bieden. Hier geven we invulling aan door samen te werken met de 'Alliantie van Kracht'. Ook steeds meer grote zorg- en welzijnsorganisaties werken met MBO ervaringsdeskundigen (denk aan VNN en Ter Wille). Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de inzet van Ervaringsdeskundigen een meerwaarde kan zijn voor de ondersteuning van cliënten.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		<p>Er is voor 22 studenten per groep ruimte om op te leiden tot Ervaringsdeskundige. De eerste groep studenten is reeds afgestudeerd. De tweede groep rond de opleiding in februari 2024 af. De derde groep (gestart in september 2022) rondt in juni 2024 de opleiding af en vierde groep is net gestart in september 2023.</p> <p>Ook voor het opleidingstraject Ervaringsdeskundige zijn we aan het onderzoeken hoe we dit duurzaam kunnen financieren.</p>		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten • Noorderpoort • Friese poort • Tintengroep • Alliantie van kracht • Sterk uit Armoede • Kansen voor kinderen 		
Planning		Inzet gedurende de schooljaar 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024 en 2024-2025.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 409.000	€ 204.916	€ 204.084	€ -

Impuls Praktijkleren					
Actielijn: We verbeteren het opleidingsniveau en bevorderen integraal werken tussen organisaties gekoppeld aan Werk & Inkomen, Leren, Gezondheidszorg en Woonomgeving.					
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2023					
Wat valt er onder dit project?					
<p>In de arbeidsmarktregio Groningen is inmiddels 5 jaar ervaring met Praktijkleren met de praktijkverklaring. Inmiddels zijn al meer dan 270 inwoners aan een verklaring geholpen. Praktijk-verklaringen zijn er vooral voor de doelgroep die voorsnog niet in staat is om regulier onderwijs op school te volgen. In 2022 zijn er 125 verklaringen afgegeven, waarvan 35 verklaringen voor inwoners die 27 jaar of jonger zijn. Na het behalen van de Praktijkverklaring kiest meer dan 10% alsnog voor het vervolgonderwijs (vervolgtraject naar een verklaring van niveau 1, 2 en 3, een certificaat of diploma (BBL) route). Begin 2023 is er een nieuwe projectleider aangesteld die heeft gewerkt aan het verbeteren van het aanmeldproces en die gesprekken heeft gevoerd met het UWV gevoerd om ervoor te zorgen dat het Praktijkleren wordt opgenomen in het scholingsaanbod. Hiermee wordt de toegang tot praktijkleren eenvoudiger.</p> <p>Inwoners zijn gebaat bij een integrale aanpak die hun situatie en wensen/behoefte als uitgangspunt neemt. De uitdaging is om samen te werken en zo een stevige basis te creëren. Niet alleen op het gebied van (zinnige) dagbesteding met onderwijs en/of werk, maar ook een woonplek, gezonde financiële situatie en een steunend sociaal netwerk. Praktijkleren blijkt een middel om integrale samenwerking verder te ontwikkelen. Onlangs zijn twee provinciale zorgaanbieders begonnen met de implementatie van praktijkleren binnen hun organisatie. De integrale samenwerking zorgt niet alleen voor betere aansluiting bij de behoefte van de inwoner, maar maakt de dienstverlening ook efficiënter. Zo kunnen dagbestedingslocaties bijvoorbeeld dienen als ontwikkel-leerbedrijf waar een Leven Lang Ontwikkelen centraal staat.</p> <p>Vanuit het project wordt samengewerkt met en binnen bestaande projecten van de Regio Deal (met o.a. Route Rubicon, De Boeg en 2BE). In 2023 is het doel om 100 praktijkverklaringen af te geven. Op dit moment zijn er nog geen Praktijkverklaringen gefinancierd door de Regio Deal. Dit komt doordat er op dit moment meerdere rijksbudgetten beschikbaar zijn die een relatief korte looptijd hebben.</p>					
Relatie met andere pijlers		Werk en Inkomen, Gezondheid, Leren en Woonomgeving			
Wat willen we bereiken?					
Ambitie		<ul style="list-style-type: none"> - Uitgeven van maximaal 400 praktijkverklaringen; - Bevorderen integraal werken; - Waarborgen van de duurzaamheid van Praktijkleren. 			
Wat gaan we daarvoor doen?					
Doelen/activiteiten		<p>Om 100 praktijkverklaringen uit te kunnen geven, gaan we het volgende doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbinden van bestaande partijen vanuit de vier pijlers; - Aansluiten van (meer) zorgaanbieders op de bestaande werkgroepen; - Inzetten van zorgaanbieders als werkgever, opleider en hulpverlener; - Opnemen Praktijkleren in het scholingsaanbod van het UWV. 			
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> - Werk Inzicht - UWV - ROC's (Noorderpoort, Drenthe College, Alfa College, SVO en Terra) - SBB - Afeer - Wedeka 			
Planning		Dit project loopt van 2022 tot 2025.			
Wat mag het kosten?					
Projectbegroting		Budget t/m 2025	Totaal uitgaven t/m 2023	Verwachte uitgaven 2024-2025	Restbudget
		€ 260.000	€ 68.992	€ 191.008	€ 0

Hoogbegaafdheid				
Actielijn: We verbeteren het opleidingsniveau				
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2022				
Wat valt er onder dit project?				
<p>Ons doel is om een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod in te richten voor hoogbegaafde leerlingen voor de hele regio Oost Groningen. Hiervoor zijn verschillende collega's uit het primair en voortgezet onderwijs, gemeenten, jeugdzorg (Horizon begeleiding) en de samenwerkingsverbanden gaan samenwerken, omdat we dit doel alleen gezamenlijk kunnen bereiken.</p> <p>Het Ubbo Emmius in Stadskanaal is hiermee in het schooljaar 2022-2023 gestart door de inrichting van een zorgarrangement Hoogbegaafdheid. Hierbij worden gelden vanuit het onderwijs samen met gelden vanuit de Regio Deal ingezet om hoogbegaafde jongeren met extra problematiek (bv. ASS of Autisme) op school te houden en beter te begeleiden. Hierbij gaat Horizon begeleiding zijn kennis inzetten op de school. Dit zodat we hoogbegaafde jongeren dichterbij kunnen begeleiden en om kennis over te brengen naar het onderwijs.</p> <p>Gedurende het schooljaar is ingezet op een gezamenlijke visie, werkwijze en communicatie. Er zijn ouder/informatie avonden georganiseerd en docenten van het Ubbo Emmius weten de HB-werkgroep te vinden. Ook in het PO willen we meer aandacht voor hoogbegaafde leerlingen. Dit zodat ook hiervoor een aanbod in de regio beschikbaar is, en deze leerlingen niet meer uitvallen uit het onderwijs. En daarnaast zetten we in op een betere overgang van PO naar VO. Omdat uit onderzoek duidelijk werd dat we hier nog veel winst kunnen behalen.</p>				
Relatie met andere pijlers		Werk en Inkomen		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		De ambitie is om passende begeleiding te bieden voor alle hoogbegaafde jongeren in Oost-Groningen in zowel het primair- als voortgezet onderwijs. Zowel voor de jongeren die op school zitten als de jongeren die nu nog thuis zitten.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		Vanaf schooljaar 2023-2024 wordt de pilot Hoogbegaafdheid uitgebreid naar vier scholen in het Voortgezet Onderwijs (Ubbo Emmius, Dollard College, dr. Aletta Jacobs college en Winkler Prins). Ook is een werkgroep gestart om in het primair onderwijs een lokaal/regionaal aanbod in te richten voor hoogbegaafde leerlingen. Hierbij ligt de focus op het signaleren van leerlingen, het begeleiden, de monitoring en de overgang van PO naar VO. Ook gaan we blijvend onderzoek doen naar een dekkend aanbod en het inrichten van een zelfstandig functionerend HB-netwerk in de regio. Eveneens willen we in het schooljaar 2023-2024 een kennisfestival/bijeenkomst organiseren over de beschikbare ruimte in wet- en regelgeving, zodat ook hoogbegaafde leerlingen in ontwikkeling kunnen blijven.		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Ubbo Emmius • Dollard College • Dr. Aletta Jacobscollege • Winkler Prins • Andere onderwijsinstellingen 		
Planning		Vanaf schooljaar 2024-2025 willen we het hoogbegaafden onderwijs op de VO-scholen structureel geregeld hebben. Vanaf dat schooljaar willen we de pilot ook uitbreiden naar het primair onderwijs. Tot slot streven we ernaar om gedurende het schooljaar 2023-2024 een dekkend kennisnetwerk te hebben ingericht voor zowel PO als VO.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 705.000	€ 185.185	€ 519.815	€ 0

Toekomstconferentie Onderwijs				
Actielijn: We verbeteren het opleidingsniveau				
Nieuw project/doorlopend project: Nieuw project				
Wat valt er onder dit project?				
Hoe leer je in 2040? Hoe ontwikkel je kennis en vaardigheden? Wat wordt er in de toekomst verwacht van het onderwijs en de wetenschap? Waar hebben maatschappij en arbeidsmarkt behoefte aan? Hoe ziet de onderwijsinfrastructuur in Oost-Groningen er dan uit? Over dit soort vragen willen we een Toekomstconferentie organiseren met als doel om een agenda voor het onderwijs in de regio te ontwikkelen.				
Relatie met andere pijlers		Gezondheid Werk en Inkomen		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		De ambitie is om met het veld in gesprek te gaan en een aantal toonaangevende sprekers te vragen om met hen na te denken over de opgaven die er in de regio voor het onderwijs liggen. Uiteindelijk willen we dit met het veld doorvertalen naar een strategische onderwijsagenda.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		De organisatie van de Toekomstagenda bestaat uit het organiseren van de bijeenkomst en een follow-up van de uitkomsten van de dag.		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Rijk • De provincie Groningen • Gemeenten • Primair onderwijs van de regio • Voortgezet onderwijs van de regio • MBO van de regio 		
Planning		De Toekomstconferentie wordt uitgevoerd medio februari 2024. Daarmee is het ook een aftrap om nader inhoud te geven aan een agenda voor de toekomst van het onderwijs in Oost-Groningen. Om te komen tot een Toekomstagenda voor het onderwijs nemen we vervolgens de tijd tot de zomer van 2024.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 25.000	€ 0	€ 25.000	€ 0

Tijd voor Toekomst				
Actielijn: We verbeteren het opleidingsniveau				
Nieuw project/doorlopend project: Nieuw project				
Wat valt er onder dit project?				
<p>Vanuit de pijler Gezondheid is een project Tijd voor Toekomst gestart op diverse scholen in Oost-Groningen. Tijd voor Toekomst wil bereiken dat kinderen dezelfde kansen krijgen, welke achtergrond ze ook hebben en waar ze ook wonen. Dat ze bewust en bekwaam worden. Bewust van hun omgeving, van zichzelf en van de kansen die ze hebben voor hun toekomst. Dat ze hun talenten kunnen ontwikkelen en zich kunnen ontplooiën.</p> <p>In aanvang lag het accent binnen Tijd voor Toekomst meer op het bevorderen van gezonde leefstijl onder kinderen door middelen van extra sportactiviteiten en lessen over voeding en leefstijl. Vandaar dat het project binnen de pijler Gezondheid is ondergebracht. Het programma heeft zich in de afgelopen periode breder ontwikkeld naar andere thema's, zoals cultuur en natuur en wetenschap.</p> <p>Om de continuïteit van de gestarte projecten te kunnen borgen en de kosten voor de inzet van school-coördinatoren en coalitieondersteuners te dekken heeft de pijler Gezondheid cofinanciering vanuit de pijler Leren gevraagd.</p>				
Relatie met andere pijlers		Gezondheid		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		De ambitie van het project is om de continuïteit van het project Tijd voor Toekomst te borgen door een deel van de kosten die niet gedekt worden vanuit een provinciale bijdrage (indien noodzakelijk) vanuit de pijler Leren te dekken, zodat kinderen gebruik kunnen blijven maken van deze voorziening.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		Continuïteit van het aanbod Tijd voor Toekomst voor die scholen waar reeds verplichtingen voor zijn aangegaan of verwachtingen zijn gewekt.		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten • PO 		
Planning		Inzet gedurende de schooljaar 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 250.000	€ 0	max. € 250.000	€ 0

Route Rubicon en De Boeg	
Actielijn: We verhogen de participatie in het onderwijs	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2020	
Wat valt er onder dit project?	
<p>Route Rubicon is een bestaand project dat loopt in Winschoten en Stadskanaal. Het streven is dat de studenten in 2 jaar een diploma halen voor Service Medewerker Breed niveau 2. Veendam is gestart met De Boeg, deze studenten streven naar het behalen van hun Entree diploma of een diploma Service Medewerker Breed niveau 2 in 2 jaar. Deze klassen zijn toegankelijk voor alle geschikte schoolverlaters van de Regio Deal Oost-Groningen. Intake vindt plaats bij de onderwijsinstellingen en het RMC.</p> <p>Route Rubicon is ontstaan uit de behoefte aan een opleiding voor jongeren waarvoor de schoolse omgeving niet goed past, maar die wel de potentie hebben om een MBO2 diploma te behalen. Het zijn kwetsbare jongeren die vanwege allerlei redenen zijn uitgestroomd uit het reguliere onderwijs. Het opleidingstraject is aangepast naar de behoeften en mogelijkheden van deze jongeren. Zo zijn de klassen kleiner en krijgen ze extra begeleiding.</p> <p>De Boeg is ontstaan uit Route Rubicon. De problematiek die buiten school lag, beïnvloedde aanwezigheid en leervooruitgang. De gedachte is dat als ze meer ondersteuning en begeleiding kunnen bieden in de 24-uurscontext, studenten minder snel met hun opleiding zouden stoppen en dat we hen beter kunnen begeleiden. Door samenwerking op te zoeken met interne en externe professionals word er geïnvesteerd in een blijvende verbinding met andere trajecten en organisaties waardoor er een gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat. Het verkleint de kans op handelingsverlegenheid binnen het onderwijs en de kans dat de student uitvalt en vsv-er wordt.</p> <p>Er is een onderzoek gestart naar het maatschappelijk effect van beide opleidingen. Voor Route Rubicon is dit onderzoek in 2023 afgerond. Uit dit onderzoek is gebleken dat iedere geïnvesteerde euro, €1,70 aan maatschappelijke baten oplevert. Voor 2024 vervolgen we dit onderzoek voor De Boeg.</p>	
Relatie met andere pijlers	Werk en Inkomen Gezondheid
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het aantal voortijdig schoolverlaters terugdringen en het aantal jongeren met een startkwalificatie verhogen en deze jongeren te behouden in het onderwijs.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>In 2024 wordt er ingezet op onderzoek naar de verduurzaming van de beide opleidingen. De uitkomsten van Alexander Impact naar het maatschappelijk effect helpen daarbij om met elkaar in gesprek te gaan. Het doel is om ook na de impuls van de Regio Deal deze vorm van onderwijs beschikbaar te houden voor Oost-Groningen en de rest van de provincie.</p> <p>Voor de verduurzaming van de beide opleidingstrajecten zien we mogelijkheden in de nieuwe wet: 'Van school naar duurzaam werk'. Ook de extra gelden vanuit het rijk voor MBO-2 opleidingen biedt mogelijk ruimte.</p> <p>Bij het opleidingstraject van De Boeg is vanaf schooljaar 2023-2024 een samenwerking gestart met Jongeren aan Zet (JAZ). Jongeren van De Boeg worden gekoppeld aan een medewerker van Molendrift, MEE en Team 050. Dit zodat jongeren tijdens hun schoolgang extra behoefte hebben aan psychische/mentale ondersteuning. De ondersteuning van JAZ loopt synchroon aan de opleiding. Eveneens wordt hier ook een verklarende analyse aan gekoppeld, zodat we kunnen leren van de werkzame elementen en we een wetenschappelijke onderbouwing hebben van deze inzet.</p> <p>Inmiddels is via de Regio Real het mogelijk om 4 groepen Route Rubicon in Winschoten te laten starten. Er zijn 2 groepen Route Rubicon in Stadskanaal gestart. In Veendam zijn er eveneens 4 groepen studenten gestart met De Boeg.</p>

Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten (Doorstroompunt/leerplicht) • Noorderpoort • Ubbo Emmius • Dollard College • Winkler Prins • RSG Ter Apel 	<ul style="list-style-type: none"> • dr. Aletta Jacobs college • Alexander Impact • Terra • Molendrift • MEE Groningen • Team 050 		
Planning	Zowel De Boeg Veendam als Route Rubicon Stadskanaal en Winschoten starten elk schooljaar met een nieuwe groep.			
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 1.816.000	€ 1.072.301	€ 743.699	€ 0

(Vervolg) sluitende aanpak MBO schoolverlaters				
Actielijn: We verhogen de participatie in het onderwijs/Verbeteren van het opleidingsniveau				
Nieuw project/doorlopend project: Afgesloten project				
Wat valt er onder dit project?				
We willen bereiken dat de gediplomeerde mbo-jongeren na hun studie een sluitende vervolgstap gaan maken. Voor de ene jongere zal deze vervolgstap een andere opleiding zijn, voor de andere een plek op de arbeidsmarkt. Met deze pilot willen we onderzoeken hoe deze aansluiting nog beter kan. Dit zodat geen jongere na zijn mbo-opleiding thuis komt te zitten. Samenwerking tussen onderwijsinstellingen en de arbeidsmarkt zijn daarbij cruciaal en tegelijk ook ingewikkeld.				
Relatie met andere pijlers		Werk en Inkomen		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		MBO gediplomeerden hebben perspectief op duurzame uitstroom zodat ze perspectief hebben op een zelfstandig bestaan.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		<p>We ontwikkelen een aanpak om te zorgen dat MBO studenten aansluitend op hun opleiding een duurzame baan hebben of een vervolgopleiding doen. De aanpak zal bestaan uit een experiment waar in 2024 een bestuurlijk besluit over wordt genomen. Dit experiment is een banenmarkt voor gediplomeerde MBO studenten.</p> <p>We gaan onderzoeken hoe we het onderwijs goed kunnen laten aansluiten op de ontwikkelingen op het terrein van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur en levenslang ontwikkelen.</p>		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Werkgevers • gemeenten • Noorderpoort 		
Planning		Ontwikkeling aansluiting in schooljaar 2023-2024.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 60.000	€ 36.500	€ 0	€ 23.500

2BE!					
Actielijn: We verhogen de participatie in het onderwijs/Verbeteren van het opleidingsniveau					
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2022					
Wat valt er onder dit project?					
<p>Dit school-fit en werk-fit programma is in september 2022 gestart met een eerste groep jongeren. Toen nog in Vlagtwedde, daarna is 2BE verhuisd naar Sellingen. Door de beschikbaarheid van een busje kunnen jongeren uit de hele regio meedoen. Inmiddels hebben in totaal al 4 groepen jongeren een 2BE traject gevolgd. Deze jongeren hebben allemaal stappen gezet in hun eigen ontwikkeling.</p> <p>Het traject 2BE! is een mooie aanvulling op het aanbod van jongeren trajecten in de regio. Zowel voortijdig schoolverlaters starten met dit traject, maar ook jongeren die een uitkering hebben of jongeren die nu arbeidsmatige dagbesteding hebben en daar niet op hun plek zitten volgen het 2BE traject. De jongeren trekken met leeftijdsgenoten op en komen bij elkaar om te ontdekken wat ze willen, waar hun talenten liggen en krijgen weer vertrouwen in zichzelf, in anderen en in hun toekomst.</p> <p>Soms is het nodig om voor aanvang van een traject te investeren in de jongeren. Er moet een vertrouwensband worden opgebouwd met de jongeren. En omdat we 3x per jaar starten met een traject heb je soms te maken met een overbruggingsperiode. Ook na afloop van een traject is soms nog coaching nodig. Dit omdat bijvoorbeeld een vervolopleiding nog niet start. Wat tot gevolg kan hebben dat de jongeren opnieuw thuis belanden, en hun opgedane structuur weer verliezen. Juist het vasthouden van nieuwe gewoonten kost tijd. Door nu ook coaching te koppelen aan 2BE houden we jongeren beter vast en kunnen we ze beter begeleiden naar een vervolgstap, zoals Praktijkleren of een werkervaringsplaats.</p> <p>Voor de volledige periode van de Regio Deal, dus t/m augustus 2025, kunnen er jaarlijks 3 groepen starten. En ook de coaching van jongeren voorafgaand en na afloop van een traject is georganiseerd en gefinancierd.</p>					
Relatie met andere pijlers		Werk en Inkomen			
Wat willen we bereiken?					
Ambitie		2BE! moet Oost-Groningse jongeren met een achterstand in het onderwijs en daarmee ook op de arbeidsmarkt helpen in hun ontwikkeling. In totaal worden 10 groepen jongeren van ongeveer 10 personen geholpen.			
Wat gaan we daarvoor doen?					
Doelen/activiteiten		<p>Tot en met het einde van de Regio Deal starten er nog 6 groepen. Ook de coaching is tot en met augustus 2025 geborgd.</p> <p>Vanaf augustus 2025 hebben gemeenten en onderwijs samen met de Arbeidsmarktregio Groningen de verantwoordelijkheid om invulling te geven aan de nieuwe wet: 'van school naar duurzaam werk'. Wij denken dat het 2BE traject past in de uitvoering van deze wet. Afhankelijk van de financiering die hoort bij die wet, willen we dit aanbod hier onderbrengen en op die manier structureel borgen.</p>			
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Sport4Connect • Gemeenten 			
Planning		Het programma is gestart met vier groepen in schooljaar 2022-2023. In het schooljaar 2023-2024 worden er nogmaals drie groepen begeleid door 2BE. En in het schooljaar 2024-2025 eveneens drie groepen. Ook de coaching voor de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 is geregeld.			
Wat mag het kosten?					
Projectbegroting		Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
		€ 481.500	€ 142.384	€ 339.116	€ -

Maak van Thuisblijvers geen Thuiszitters				
Actielijn: We verhogen de participatie in het onderwijs				
Nieuw project/doorlopend project: Nieuw project				
Wat valt er onder dit project?				
<p>In Nederland gingen in het schooljaar 2020-2021 zo'n 5500 leerlingen langdurig niet naar school. Jaarlijks kosten zij de ouders en de samenleving tussen de € 50.000,- en de € 100.000,-. Daarnaast zien we dat er jaarlijks leerlingen zijn die niet goed in het 'schoolse systeem' passen. Zij hebben een eigen programma nodig met minder vakken en met meer ruimte om op een andere manier te leren en door te stromen naar een startkwalificatie.</p> <p>Daarnaast worden de scholen in de provincie Groningen geconfronteerd met een zogenaamde 'volverklaring' van cluster 4 onderwijs. We vinden dat het beter is om deze leerlingen in de regio Oost-Groningen op te vangen en zien dat een deel van de leerlingen die in het verleden geschakeld werden niet in Groningen of Assen aankomt, maar thuis komt te zitten.</p>				
Relatie met andere pijlers		Werk en Inkomen Gezondheid		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 70% van de aangemelde thuiszitters wordt teruggeleid naar de schoolse setting en vervolgen hun schoolloopbaan. • Leerlingen die in de brugklas opvallen door hun gedrag worden opgevangen en krijgen een plek met een aangepast programma. Zij stromen na de tweede klas door naar de reguliere setting en halen daar óf een leerwerktraject-diploma, óf een vmbo-diploma óf drempelloos doorstromen naar het mbo. • De pedagogische en didactische aanpak wordt gedeeld met de scholen, zodat op termijn er minder schooluitval is. • Er wordt ervaring opgedaan met het anders omgaan met het curriculum van het onderwijs. 			
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten	<p>Na de toelating van een thuiszitter wordt de deelname gestart op basis van een Ontwikkelingsperspectiefplan met langetermijndoelen. Elke zes weken worden de doelen die in het plan staan met school, ouders/verzorgers en leerling geëvalueerd en in relatie gebracht tot het verwachte uitstroomprofiel.</p> <p>Er wordt gewerkt aan een gefaseerde terugkeer naar het reguliere onderwijs. Wanneer terugkeer naar de reguliere onderwijssetting niet tot de mogelijkheden behoort, kan er geschakeld worden naar het voortgezet speciaal onderwijs, dagbesteding of een hulpverlenende instantie.</p> <p>Het project start met 12 leerlingen. Zodra er meer ruimte en formatie beschikbaar is kunnen naar verwachting zo'n 30 leerlingen worden bediend.</p>			
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • VO • Welstad • GGD • Gemeenten en OPRON • Scholengroep Perspectief • OPRON • Makeport Mercurius • RENN4 			
Planning	Het project start eind 2023 en loopt door tot juni 2025.			
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
	€ 400.000	€ 0,-	€ 400.000	€ 0

4.2 WERK EN INKOMEN

Stimuleren van de ondernemende jeugd				
Actielijn: We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid				
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2021				
Wat valt er onder dit project?				
In samenwerking met de Ondernemersacademie worden jongeren geholpen met een eenjarige cursus dat hen de eerste lessen leert over ondernemerschap.				
Relatie met andere pijlers		Leren		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		Stimuleren van ondernemerschap onder de jeugd en hen een goede aansluiting op de arbeidsmarkt bieden.		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		Het doel is om jongeren te stimuleren om te leren ondernemen en voor eigen kansen te gaan. Dat doen we door aan te sluiten bij de Ondernemersacademie en dit initiatief mede te financieren gedurende de looptijd van de Regio Deal. Ook kijken we samen naar mogelijkheden om meer ondernemers te betrekken en meer studenten toe te laten tot de Ondernemersacademie. De Ondernemersacademie loopt in drie schooljaren: 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024. Aan het eind van het schooljaar 2023-2024 stopt de financiering vanuit de Regio Deal. Dan wordt het project een onderdeel van de opleiding Ondernemerschap van Noorderpoort.		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde • Ondernemersacademie • Noorderpoort • Ondernemers(verenigingen) 		
Planning		De Ondernemersacademie startte in september 2021.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
Ondernemersacademie	€ 15.000	€ 15.000	€ 0	€ 0

Stimuleren van duurzame innovatie	
Actielijn: We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend project uit 2022	
Wat valt er onder dit project?	
De afgelopen jaren zijn in Oost-Groningen diverse broedplaatsen voor innovatie ingericht (innovatiehubs of innovatiewerkplaatsen). Deze broedplaatsen werken zoveel mogelijk samen, maar hebben wel hun eigen specialisme.	
Relatie met andere pijlers	Leren
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het stimuleren van innovatieve bedrijvigheid in een samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid, waarbij innovatiekansen worden opgewerkt naar uit het gebied verwerkt worden tot eindproducten. Deze nieuwe maakindustrie moet zorgen voor meer banen. We willen met deze innovatieagenda bijdragen aan een regionale economische visie en profilering.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>In Oost-Groningen zijn tal van innovatieve bedrijven die kansen bieden voor passend werk voor de potentiële beroepsbevolking in de regio. We willen met de Regio Deal innovatieve en uitdagende projecten, start-ups en initiatieven ondersteunen die deze innovaties een duw in de rug geven en daarmee de economie versterken en werkgelegenheid voor de inwoners in het gebied creëren.</p> <p>Met organisaties als de Innovatiehub Oost-Groningen, Innovatiehub Makeport Mercurius en andere initiatieven (zoals innovatiewerkplaatsen) verkennen we wat de mogelijkheden zijn om aan te sluiten bij veelbelovende initiatieven en geven we deze ontwikkelingen een impuls. Hierbij ligt de focus van de Regio Deal op het creëren van nieuwe banen voor de inwoners in de logistiek, techniek, agro en maakindustrie.</p> <p>De Innovatiehub Oost-Groningen verbindt innovatieve bedrijven als Nedmag, Avebe, Hempflax, Zechsal en Ten Kate met elkaar en met andere bedrijven. In samenwerking met de RUG worden innovatieve producten ontwikkeld, zoals bouwmaterialen van hennepvezel, biologisch afbreekbare festivalbandjes en aardappelzetmeel verrijkt met magnesium.</p> <p>Makeport Mercurius is een hub voor de maakindustrie in Oost-Groningen. Van een oud vervallen fabrieksterrein is het omgevormd tot een broedplaats waar maakindustrie, onderwijs en innovatie samenkomen.</p>
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Innovatiehub Oost-Groningen • Innovatiehub Makeport Mercurius • Innovatie-werkplaatsen in Oost-Groningen • VNO/NCW • MKB Noord • Kenniscentrum Biobased Economy • Carbohydrate Competence Center • Dun Agro • Afeer • Wedeka • Onderwijsinstellingen
Planning	<p>In het najaar 2021 zijn de innovatie-initiatieven Makeport Mercurius en IHOG gestart. IHOG is gegund voor de looptijd van de Regio Deal Oost-Groningen.</p> <p>Makeport Mercurius loopt tot en met december 2023. Makeport Mercurius overweegt een vervolgaanvraag. Zij willen in 2024 graag door met de lijn die is ingezet en kunnen daarbij ondersteuning van de Regio Deal gebruiken. Het voorstel wordt echter voorlopig aangehouden.</p>
Wat mag het kosten?	

Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
Innovatiehub Oost-Groningen	€ 397.100	€ 397.100	€ 0	€ 0
Makeport Mercurius	€ 244.827	€ 244.827	€ 0	€ 0
Totaal	€ 641.927	€ 641.927	€ 0	€ 0

ICT Oost-Groningen	
Actielijn: We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend project	
Wat valt er onder dit project?	
Het stimuleren van de digitalisering in de regio en het investeren in glasvezel en 5G. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	-
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Bijdragen aan het streven van de provincie Groningen om de meest digitale provincie van Nederland te worden.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>We stimuleren digitalisering in het Oost-Groningse MKB, helpen hen bij het digitaal vermarkten van hun producten of diensten en stimuleren hiermee de groei van deze bedrijven en daarmee de werkgelegenheid. Hiermee zetten we Oost-Groningen op de kaart.</p> <p>We inventariseren welke projecten er lopen en welke initiatieven vanuit de Regio Deal ondersteund moeten worden. We willen hierbij de bewustwording van de kansen van ICT vergroten en meer bedrijvigheid op een goede glasvezel- en 5G-infrastructuur stimuleren. Op basis van de uitkomsten organiseren we op projectbasis samenwerkingsverbanden om snel aan de slag te kunnen.</p> <p>Om digitale laaggeletterdheid tegen te gaan zijn we met de Digital Literacy Coalition een tweetal proeftuinen gestart:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevorderen digitale geletterdheid laaggeletterden; 2. Bevorderen digitale geletterdheid binnen MKB. <p>De eerste proeftuin is in 2021 gestart (Digitalisering MKB). De proeftuin Digitalisering MKB geeft ondernemers met een middel- of kleinbedrijf via een Digiscan inzicht in de mogelijkheden om aan de slag te gaan met digitalisering van hun bedrijf. Dit is gericht op automatisering, online marketing, dataverzameling en online veiligheid. Vervolgens kan de ondernemer er voor kiezen om samen met de proeftuinorganisatie een project op te zetten om te werken aan een van deze thema's. Daar worden studenten van een van de onderwijsinstellingen (Noorderpoort, Hanze of RUG) aan gekoppeld.</p> <p>Het komende jaar wordt de Digiscan verder doorontwikkeld, worden er nog meer ondernemers benaderd door de aanwezigheid van de proeftuin op diverse evenementen, wordt het eigen proces van de proeftuin meer geautomatiseerd en wordt er een borgingsplan gemaakt.</p> <p>De tweede proeftuin voor digitaal laaggeletterden is eind 2022 gestart. Er zijn drie Digicoaches geworven in de bijstand zaten. Deze Digicoaches volgen een cursus aan het Noorderpoort voor deze functie en zijn daarnaast al aan de slag. Ze sluiten met hun werkzaamheden aan bij het bestaande aanbod (zoals Klik en Tik en Web in de Wijk), houden spreekuren voor mensen die vragen hebben over computers, tablets of telefoons, organiseren evenementen op dit thema en ontwikkelen zelf een cursus voor de doelgroep. Deze nieuwe cursus wordt ontwikkeld omdat het bestaande aanbod onvoldoende aansluit op de vragen die de Digicoaches bij de doelgroep zien.</p> <p>Voor mensen met een kleine beurs is het mogelijk gemaakt om glasvezel in huis te halen. Dat doen we door een subsidieregeling in te stellen voor de aanleg van</p>

	glasvezel in de kleine kernen voor sociale huurwoningen en particuliere woningen met een WOZ-waarde (per 2020) <= € 130.000,-.			
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde • Provincie Groningen • Groningen Internet Exchange • Digital Literacy Coalition • Groningen@Work • MKB-Noord • Bibliotheken 			
Planning	<p>September 2021 is het proeftuinproject Digitalisering MKB gestart en dit heeft in 2023 een vervolg gekregen. Dit project loopt tot medio 2024.</p> <p>Eind 2022 is de proeftuin Digitalisering laaggeletterden gestart. Deze loopt tot begin 2023.</p> <p>Het project Glasdraad is afgerond. Omdat inwoners wel een positief besluit over de subsidie voor glasvezel hebben gekregen maar nog geen factuur hebben doorgegeven reserveren we nog een bedrag dat mogelijk nog wordt uitgegeven in 2024.</p>			
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
Digitalisering laaggeletterden	€ 221.268	€ 221.268	€ 0	€ 0
Digitalisering MKB	€ 347.140	€ 347.140	€ 0	€ 0
Glasdraad	€ 287.670	€ 59.117*	€ 5.813	€ 222.740
Totaal	€ 856.078	€ 627.525	€ 5.813	€ 222.740

* Exacte kostenverdeling onder projecten volgt later. Let wel; dit heeft invloed op de vertoonde restbudgetten en verwachte uitgaven.

Werken over de grens	
Actielijn: We stimuleren de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend project	
Wat valt er onder dit project?	
In Noord-Duitsland is een arbeidsmarkt waar mensen uit Oost-Groningen aan de slag kunnen. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	Leren: Het stimuleren van de Duitse taal en cultuur in het onderwijs zal de belemmeringen bij het werken over de grens verkleinen.
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking om daarmee meer banen voor de inwoners in de grensstreek te creëren of meer werk vanuit de grensstreek naar de regio te halen. Tevens wordt geïnvesteerd in het voorkomen van een brain-drain naar bestemmingen buiten de regio.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>We zetten in op een functionele grensregio, waarbij er voor ondernemen, werken en studeren over de grens geen belemmeringen zijn en grensoverschrijdende kansen optimaal benut worden.</p> <p>In 2021 zijn we gestart met een initiatief (EDRiT) om in de grensregio vraagstukken en talenten met elkaar te verknopen en een netwerk voor grensoverschrijdende activiteiten te versterken. Hiervoor is de Innovatiewerkplaats (IWP) opgezet dat studenten en jonge ondernemers samenbrengt.</p> <p>In 2022 zijn we gestart met het project Vroege Buurtaal. Vroege Buurtaal focust zich op het via het onderwijs bereiken van jongeren om hen kennis te laten maken met de mogelijkheden in de grensregio. Vroege Buurtaal stimuleert activiteiten en samenwerking tussen Nederlandse en Duitse basisscholen in de Eems Dollard Regio. De insteek en werkwijze is om leerlingen spelenderwijs kennis te laten maken met cultuur en taal van het buurland op een manier die past bij de capaciteit en mogelijkheid van de deelnemende school.</p>
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsbemiddelingsbureaus • Agentur für Arbeit • VNG • Grensinfopunten (GIP's) • Werk in Zicht • Eems Dollard Regio (EDR) • Koepelproject • IWP EDRiT • Arbeidsmarkt Noord • Provincie Groningen • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde
Planning	<p>De versterking van het project EDRiT is in oktober 2021 gestart. Dit loopt tot eind 2023. We verwachten een vervolgaanvraag van EDRiT. Deze wordt voorlopig aangehouden.</p> <p>Vroege Buurtaal is in maart 2022 gestart en loopt tot maart 2024. De activiteiten uit het eerste jaar bestonden uit het aanjagen, verbinden en organiseren van het Buurtaal netwerk, workshops, culturele bezoeken en informatiebijeenkomsten organiseren. In het tweede jaar wordt daarop verder gebouwd en worden deze activiteiten voortgezet. Vanaf maart 2024 wordt het project verder opgepakt door de EDR.</p>

Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
EDRIT	€ 105.000	€ 105.000	€ 0	€ 0
Vroege buurttaal	€ 260.130	€ 260.130	€ 0	€ 0
Totaal	€ 365.130	€ 365.130	€ 0	€ 0

Een werkend arbeidssysteem	
Actielijn: We stimuleren de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend project	
Wat valt er onder dit project?	
We willen de doorstroom van uitkering naar werk bevorderen en de doorstroom binnen de participatieketen vergemakkelijken. We ontwikkelen projecten voor specifieke doelgroepen en branches waar vraag en aanbod ver uiteen liggen en bij elkaar gebracht moeten worden.	
Relatie met andere pijlers	Leren Woonomgeving
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	We willen de keten naar werk beter laten functioneren en werkgelegenheid voor de groep mensen waarvoor regulier werk nog te hoog gegrepen is creëren. Onze ambitie is om meer werkgelegenheid te creëren via instapbanen in de eigen leefomgeving van de inwoner, een participatieketen waarin overheid, onderwijs en ondernemers nauw met elkaar samenwerken en de uitvoering daarop is geprofessionaliseerd.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>Creëren van nieuw werk Via Overbrugbanen in de directe leefomgeving willen we de doorstroom van uitkering naar werk bevorderen. Inwoners met of zonder uitkering kunnen hieraan deelnemen en zich op een laagdrempelige manier richten op hun ontwikkeling. Centraal staat dat we mensen werkend willen opleiden binnen onze infrastructuur, waarbij alle partijen (werkgeverbedrijven, onderwijs, ondernemers en commerciële partijen) samenwerken en zoveel mogelijk aansluiten bij de plannen en mogelijkheden van de arbeidsmarktregio. We sturen hierbij op resultaat in termen van uitstroom uit de uitkering.</p> <p>We willen op wijkniveau initiatieven ontplooiën om hiermee nieuwe werkgelegenheid te creëren voor een groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.</p> <p>Versterken samenwerking overheid, onderwijs en ondernemers We willen in de toeleiding naar werk een betere samenwerking tussen de overheid, onderwijs en ondernemers (de 3 O's) creëren. Dit met als doel om meer mensen naar een baan te begeleiden en de houdbaarheid van deze baan te vergroten.</p> <p>Voorwerk Om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook kansrijk te laten instromen is in een aantal gevallen een voorbereidings- of voorschakeltraject nodig. Via de integrale inzet van een 'voorwerkcoach', gedragsdeskundigen, lifestylecoaches en casemanagers zal gedurende de looptijd van het project de inwoner worden gestimuleerd om door te stromen in de participatieketen. Voor de gedragsinterventies wordt specifieke expertise ingehuurd.</p> <p>Professionalisering Via ontmoeting, kennissessies en intervisie willen we investeren in de professionaliteit van de medewerkers met als doel om werkzoekenden nog beter te begeleiden naar werk.</p> <p>Uit het voorgaande komen de volgende projecten voort;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Jongeren - Werkgeversbenadering (afgerond) - Extra handen in de zorg - Dorpsbedrijf Musselkanaal - Overbrugbanen - Inburgeraars tussen wal en schip 			
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> <li style="width: 50%;">• Bedrijfsleven <li style="width: 50%;">• Acantus/Lefier <li style="width: 50%;">• Werk in Zicht (teamleidersoverleg en managers overleg) <li style="width: 50%;">• Afeer <li style="width: 50%;">• Programma Smpel Switchten <li style="width: 50%;">• Wedeka <li style="width: 50%;">• Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Westerwolde 			
Planning	<p>De projecten Jongeren, Extra handen in de zorg, Dorpsbedrijf Musselkanaal, Overbrugbanen en Inburgeraars tussen wal en schip lopen door in 2023. Restbudgetten uit 2023 worden doorgeschoven naar 2024.</p> <p>De projecten Ontwikkelcentrum Vlagtwedde en Wijkbedrijf Veendam Noord-West zijn in 2023 gestart. Deze lopen door in 2024.</p>			
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
Jongeren	€ 90.000	€ 90.000	€ 0	€ 0
Werkgeversbenadering	€ 58.000	€ 39.000	€ 0	€ 19.000
Extra handen in de zorg	€ 60.000	€ 60.000	€ 0	€ 0
Dorpsbedrijf Musselkanaal	€ 160.000	€ 160.000	€ 0	€ 0
Overbrugbanen	€ 397.500	€ 226.000	€ 171.500	€ 0
Inburgeraars tussen wal en schip	€ 495.000	€ 495.000	€ 0	€ 0
Ontwikkelcentrum Westerwolde	€ 100.000	€ 0	€ 100.000	€ 0
Wijkbedrijf Veendam Noord-West	€ 275.400	€ 137.700	€ 137.700	€ 0
Totaal	€ 1.635.900	€ 1.207.700	€ 409.200	€ 19.000

Intergenerationele armoede aanpakken via een integrale werkwijze				
Actielijn: We verkleinen de intergenerationele armoede en schuldenproblematiek				
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend project				
Wat valt er onder dit project?				
Het verkleinen van intergenerationele armoede door met een integrale aanpak te komen waarbij de pijler woonomgeving, leren en gezondheid bij betrokken zijn. Hierbij wordt aangesloten bij een lopend initiatief.				
Relatie met andere pijlers	Leren Gezondheid Woonomgeving			
Wat willen we bereiken?				
Ambitie	Werk is een belangrijke factor om mensen uit de armoede te krijgen, maar dan moet er tegelijkertijd ook aandacht zijn voor de mechanismen die werken binnen het gezin en die werk en het daaruit voortvloeiende inkomen overstijgen. Hiermee wordt voorkomen dat armoede van generatie op generatie wordt overgedragen.			
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten	<p>We zetten in op samenwerking met de Alliantie van Kracht. Dat is een samenwerkingsverband waar diverse partijen de strijd tegen armoede aangaan. We werken hierbij toe naar een integrale aanpak waarbij we in gezinssituaties evidence-based interventies toepassen en nieuwe aanpakken uitproberen. We kijken hierbij naar de leerervaringen en de handvatten die binnen de Alliantie van Kracht zijn opgedaan als het gaat om werkzame interventies. Primair ligt de focus hier op het kind en het gezinssysteem waarin het kind opgroeit.</p> <p>Projecten; - Ieder kind telt mee - Kansen voor kinderen</p>			
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Alliantie van Kracht: • Kennisinstituten (RuG en Hanze Hogeschool) • VNO-NCW • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde 			
Planning	<p>Het project Ieder kind telt mee loopt in 2024 door.</p> <p>Het project kansen voor kinderen heeft lang <i>on hold</i> gestaan, maar is in 2023 alsnog gestart en loopt nu. In Oldambt is het project gestart en in Pekela start het binnenkort.</p>			
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
Ieder kind telt mee	€ 456.500	€ 256.884	€ 199.616	€ 0
Kansen voor kinderen	€ 500.000	€ 42.133	€ 457.867	€ 0
Totaal	€ 956.500	€ 299.017	€ 657.483	€ 0

Innovatieve schuldenaanpak	
Actielijn: We verkleinen de intergenerationale armoede en schuldenproblematiek	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend uit 2022	
Wat valt er onder dit project?	
Door middel van innovatieve projecten wordt ingespeeld op de problemen van inwoners en naar oplossingen en preventiemogelijkheden gezocht.	
Relatie met andere pijlers	Wonen Leren
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het aantal Oost-Groningers dat gebruik maakt van de schuldhulpverlening en/of met geldzorgen kampt loopt terug.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>In de Oost-Groningse gemeenten starten we met een nieuwe aanpak om schulden van inwoners te verminderen. Speerpunten in deze aanpak zijn: vergroten van het doelgroep bereik, vroeg signalering en professionalisering van de uitvoering. Een specifiek projectteam gaat met stakeholders in gesprek en tijdens gezamenlijke werksessies worden de mogelijkheden voor nieuwe experimenten verkend.</p> <p>Er is een aantal projecten opgestart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ervaringsdeskundigen; gericht op het opleiden van ervaringsdeskundigen op het gebied van schulden. • Armoede en schulden MKB (ook bekend als 'door geldzorgen geraakt') gericht op werknemers met schulden; • Oost Groningen Geld Geletterd; een aanpak van schulden onder jongeren door de VKB. Hiervoor werken zij aan preventie en voorlichting, maatwerk schuldhulpverlening en een app, postercampagne en voeren zij bankgesprekken. Onderdeel van dit plan is ook om een theatervoorstelling schulden op te zetten. Zij zetten hier o.a. ervaringsdeskundigen op in.
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde • Armoedepact • (Krediet-)banken • Woningcorporaties • NUTS-bedrijven • Zorgverzekeraars • Maatschappelijke organisaties • Bedrijven • Alliantie van Kracht • Rijksuniversiteit Groningen
Planning	<p>Het project Ervaringsdeskundigen is afgerond.</p> <p>Het project Armoede en schulden MKB heeft in 2023 na een succesvolle start een vervolg gekregen.</p> <p>Het project Oost Groningen Geld Geletterd is in 2023 gestart en loopt tot begin 2024.</p>
Wat mag het kosten?	

Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totaal uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/2025	Restbudget
Ervaringsdeskundigen	€ 80.000	€ 39.000	€ 0	€ 41.000
Armoede en schulden MKB	€116.630	€ 62.759	€ 53.871	€ 0
Oost-Groningen Geld Geletterd	€ 345.593	€ 345.593	€ 0	€ 0
Totaal	€ 542.223	€ 447.352	€ 53.871	€ 41.000

4.3 GEZONDHEID

De Verrijkte Schooldag	
Actielijn: We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl	
Doorlopend project: Tijd voor Toekomst, de Verrijkte Schooldag	
Wat valt er onder dit project?	
Tijd voor Toekomst - de verrijkte schooldag biedt kinderen een bredere invulling van de schooldag. Naast het reguliere onderwijs komt er door de verrijkte schooldag ruimte voor cultuur, sport, muziek, eten & drinken, wereldoriëntatie en andere onderwerpen. Hierdoor krijgen kinderen meer mee over het belang van een gezonde levensstijl en van voldoende bewegen, en leren kinderen over onderwerpen waar zij anders niet mee in aanraking komen. Door te investeren in de verrijkte schooldag krijgen kinderen de mogelijkheid om in aanraking te komen met hun interesses en talenten, en ontwikkelen ze zich breder. Zo kijken zij verder dan alleen hun eigen omgeving en zijn zij niet afhankelijk van de mogelijkheden van hun ouders. De kanselijkheid wordt gestimuleerd omdat de school verrijkende activiteiten aanbiedt, en deze activiteiten samen met ouders, leerkrachten en betrokken partijen worden gedragen.	
Relatie met andere pijlers	Leren Werk en inkomen Wonen (GGA)
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	We bieden betere kansen aan alle schoolkinderen in Oost-Groningen. We starten op 12 basisscholen die samen ongeveer 1500 leerlingen hebben, en doorbreken de vicieuze cirkel van onderbenutting van talenten en leerpotentie. Gaandeweg leren we van onze ervaringen met de verrijkte schooldag en verbeteren we het concept zodat de verrijkte schooldag na 4 jaar een begrip is in Oost-Groningen.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>In periode van september 2021 t/m juni 2025 stelt de Regio Deal een bedrag van maximaal € 2.300.000,- beschikbaar voor deelname van twaalf scholen in zes gemeenten aan Tijd voor Toekomst - de Verrijkte Schooldag. Voor 2021 is een bedrag van € 423.900,- beschikbaar gesteld, zodat scholen kunnen starten met de pilotfase van Tijd voor Toekomst – de verrijkte schooldag. Er is sprake van een groeimodel, waarbij we in september 2021 starten met een aantal belangstellende scholen en dit uitbreiden naar maximaal twaalf scholen. Alle scholen beginnen met de pilotfase, bestaande uit een korte en een langere pilot. Na iedere pilot vindt een evaluatiemoment plaats. De deelnemende scholen dienen een evaluatie van de afgeronde pilot en een Plan van Aanpak voor de volgende pilot in bij de gemeente, met uitzondering van de scholen in Stadskanaal en Westerwolde die rechtstreeks contact hebben met de Regio Deal Oost-Groningen. Na een positieve beoordeling stelt het projectbureau van de Regio Deal een budget beschikbaar voor de volgende fase van het project.</p> <p>Elke school doorloopt de volgende projectfasen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een startfase van 1,5 schooljaar (voorbereidingsperiode met daarin een tweeweekse pilot en een 10-weekse pilot) • een vervolgfase (structurele fase van 1 schooljaar met 40 programmaweken. <p>De uitvoering van Tijd voor Toekomst heeft in de beginfase door corona de nodige vertraging opgelopen. De uitvoeringsperiode van de projecten in de Regio Deal Oost-Groningen is met een jaar verlengd tot 1 juli 2025. Die verlenging geeft scholen de ruimte de 1^e en 2^e pilot en structurele fase uit te voeren tot 1 juli 2025.</p>

	<p>We sluiten met Tijd voor Toekomst, de Verrijkte schooldag aan bij de provinciale beweging geïnitieerd vanuit het Nationaal Programma Groningen om te komen tot borging na 2024, in de vorm van een Verrijkte of Rijke schooldag.</p> <p>Ons doel is dat verrijkende activiteiten een structurele positie verwerven op basisscholen in Oost-Groningen, en daarmee alle kinderen bereiken op de ongeveer 100 basisscholen in Oost-Groningen. Hiervoor is provinciale en landelijke samenwerking en financiering noodzakelijk.</p> <p>Een stap in het structureel maken van verrijkte activiteiten is gezet met de aanvraag bij de Voorlopersregeling School en Omgeving, die wordt gefinancierd door het ministerie van OCenW. Met het honoreren van deze aanvraag zag de Coalitie Oost-Groningen het levenslicht. Met de regeling investeert het ministerie van OCenW gedurende drie jaar in verrijkte activiteiten op basisscholen die deelnemen aan de verrijkte schooldag. Gedurende het eerste jaar ontwikkelt de coalitie Oost-Groningen drie lijnen, te weten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het aanbieden van pedagogisch-didactische vaardigheden aan vrijwilligers, ouders en beroepsbeoefenaren die participeren in verrijkende activiteiten op scholen 2. Het aanbieden van een beroepencarrousel aan scholen zodat kinderen in aanraking komen met tal van beroepsmogelijkheden, en 3. Het aanbieden van weerbaarheidstrainingen op scholen. <p>De regeling heeft gedurende het tweede en derde jaar een ander karakter. Waar de coalitie Oost-Groningen gedurende het eerste jaar werkte met een gezamenlijk budget ontvangen alle scholen binnen de coalitie nu een eigen subsidiebedrag voor de activiteiten die op de school worden aangeboden. Ze doen ook per school de verantwoording voor de ontvangen subsidie.</p> <p>Voor de komende 1,5 jaar is de doelstelling dat alle deelnemende scholen starten of gestart zijn met de structurele fase. Daarnaast werken we door aan de verdere borging van het project.</p>		
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Basisscholen • Provincie Groningen/Nationaal Programma Groningen • Gemeenten • Welzijnsorganisaties • Sportverenigingen, muziekverenigingen, enz. 		
Planning	September 2021 - 1 juli 2025.		
Wat mag het kosten?			
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 2.440.438	€ 1.492.119	€ 948.319
Toelichting	<p>Het totale budget bedraagt € 2.304.000, --</p> <p>Cofinanciering vindt plaats vanuit het Thematisch Programma NPG. Deze bijdrage bleek lager dan aanvankelijk gedacht. Dit wordt opgevangen door het project 'Preventie zonder professionals' te schrappen en het budget van het project 'verbinding zorg-sociaal domein' te verlagen. Daarnaast wordt vanuit de pijler Leren ook een bedrag gereserveerd voor de Verrijkte Schooldag. Een weerslag van deze beschikking van middelen vindt u in de eerstvolgende bestuursrapportage. In het laatste kwartaal van 2023 zullen naar verwachting nog 3 scholen een aanvraag doen voor de structurele fase en 3 scholen voor de 2^e pilot.</p>		

Preventie in de keten – Ondersteuner Sociaal Domein	
Actielijn:	We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg
Doorlopend project:	Ondersteuner Sociaal Domein/Welzijnscoach/Welzijn op Recept.
Wat valt er onder dit project?	
<p>Huisartsen geven aan, dat ze vaak patiënten/inwoners in hun praktijk zien met leefstijl gerelateerde klachten, of dat er sprake is van niet-medische factoren (bijv. schuldenproblematiek/ armoede/ laaggeletterdheid/ eenzaamheid) die de gezondheid negatief beïnvloeden. Specifiek is aandacht nodig voor de cliënten die soms langdurig op de wachtlijst staan voor specialistische GGZ en kwetsbare ouderen die steeds langer thuis blijven wonen. Vanuit landelijk beleid wordt ingezet op 'de juiste zorg op de juiste plek'. Het realiseren van een goede samenwerking tussen het sociaal en medisch domein is daarbij één van de opgaven.</p> <p>Een voorwaarde voor het realiseren van een goede samenwerking tussen medisch en sociaal domein is een goede verwijsmogelijkheid en/of contactpersoon voor huisartsen vanuit gemeenten of welzijnsorganisaties (en mogelijk op termijn afhankelijk van behoefte een ICT systeem om de ondersteuningsvorm vast te leggen). Met het initiëren van het project 'Ondersteuner Sociaal Domein' geven we vorm aan de verwijsfunctie tussen medisch en sociaal domein. OSD'ers fungeren binnen elke huisartsenpraktijk als aanspreekpunt voor huisartsen en POH-ers als het om problematiek van inwoners gaat die beter opgelost kan worden door het sociaal domein.</p> <p>Vanuit de Regio Deal willen wij de lokale (bestaande) projecten in de gemeenten, zoals bijv. Welzijn op Recept versterken. We zetten daarbij ook in op borging en voortzetting van de inzet in een volgende Regio Deal. Tevens worden hierbij verbindingen gezocht met de Regionale Taskforce Terugdringen Wachtlijsten GGZ en pilots die in dit kader in de regio lopen en door middel van dit project ondersteund kunnen worden.</p>	
Relatie met andere pijlers en projecten	<p>Gezondheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pilot Voorzorg Sggz • Wellicht op termijn ICT verbinding tussen het sociaal domein en het medisch domein (van huisartsen)
Wat willen we bereiken?	
Ambitie (doelen)	<ul style="list-style-type: none"> • Met de introductie van de Ondersteuners Sociaal Domein ontstaat er een effectieve communicatie tussen de huisartsen en het sociaal domein; • We willen binnen de Regio Deal Oost-Groningen gemeenten escalatie van problematiek helpen voorkomen; • Eind 2023 zijn alle Ondersteuners Sociaal Domein goed gepositioneerd en weten ze inwoners met leefstijl gerelateerde en niet medische klachten te vinden, zodat ze de juiste begeleiding krijgen, of weten deze inwoners hen te vinden; • Eind 2024 hebben de Ondersteuners Sociaal Domein hun waarde bewezen, en is meetbaar dat escalatie van problemen en onnodige verwijzing naar specialistische zorg is voorkomen; • De Ondersteuners Sociaal Domein dragen bij aan het verspreiden van de benadering 'Positieve Gezondheid'. Kwetsbare inwoners zijn meetbaar beter in staat om beter om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven, en zijn in staat om zoveel mogelijk eigen regie over hun leven te voeren en • Cliënten ervaren geen schotten tussen de zorgwetten.

Wat gaan we daarvoor doen?			
Activiteiten	<p>We ondersteunen en faciliteren de Regio Deal-gemeenten bij de introductie van de Ondersteuners Sociaal Domein, of de verdere ontwikkelingen van lokale projecten en initiatieven, zoals Welzijn op Recept, en de Dorpsondersteuner.</p> <p>Gemeenten dienen hiertoe een implementatieplan in bij het programmabureau van de Regio Deal Oost-Groningen. In dit implementatieplan wordt beschreven welke lokale oplossingen in samenspraak met huisartsen en welzijnsorganisaties zijn gemaakt.</p> <p>Dit project komt ook tegemoet aan de opgaven voortkomend uit de Regionale Taskforce Wachttijden GGZ. We zorgen hiermee voor verbinding met de daarin genoemde projecten.</p> <p>De kaders hiervoor worden door de ambtelijke projectgroep opgesteld in samenspraak met het programmateam pijler Gezondheid.</p>		
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> - Welzijnsorganisaties - Huisartsenpraktijken - Menzis - Zorgadvies Groningen 	<ul style="list-style-type: none"> - Regionale Taskforce - Wachttijden GGZ 	
Koppeling initiatieven/projecten	Zoals hierboven aangegeven, sluiten we aan bij bestaande projecten en initiatieven in de gemeenten en creëren we geen extra lagen of functies.		
Planning	<p>De zes Oost-Groningse gemeenten zijn in 2022 in gesprek gegaan met huisartsenpraktijken binnen hun gemeentegrenzen. De implementatieplannen zijn eind 2022 en begin 2023 gemaakt.</p> <p>In 2023 is in (bijna) alle gemeenten een start gemaakt met het project. In 2024 wordt verder gewerkt aan de implementatie en borging van Ondersteuner Sociaal Domein. Hierbij kijken we ook naar het GALA (Gezond Actief Leven Akkoord) en de middelen die hierin zijn opgenomen voor Welzijn op Recept). Deze zijn echter beperkt, waardoor de middelen vanuit Regio Deal hard nodig zijn en blijven.</p>		
Wat mag het kosten?			
Huidige investeringen/subsidies	<p>Geadviseerd wordt vanuit taskforce Sggz:</p> <p>In elke gemeente een herkenbaar aanspreekpunt voor de huisartsen. De inschatting is dat hiervoor gemiddeld 2-4 uur per week per huisartsenpraktijk nodig is, afhankelijk van het aantal huisartsen per (groeps)praktijk. Het aanspreekpunt is zowel voor de doelgroep met psychische problematiek, als voor alle volwassen patiënten van de huisarts waarvoor ondersteuning bij sociale of materiële problematiek vanuit het sociaal domein passend is. Deze uren zijn niet alleen voor overleg en overdracht, maar ook voor rechtstreeks cliëntcontact, vergelijkbaar met de werkwijze van de OJG. Zo mogelijk werkt het aanspreekpunt in de huisartsenpraktijk, tenzij dit op belemmeringen stuit zoals ruimtegebrek. Bij de toekenning van een bijdrage in de kosten baseren we ons op het inwonertal per gemeente. Per inwoner is een bijdrage van € 3,542 beschikbaar.</p>		
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 1.056.000	€ 906.182	€ 149.818

Informatieverbinding Sociaal Domein en Medisch Domein *	
* indien nodig wordt dit project ingezet voor de bezuinigingsopgave i.v.m. BTW. Vooralsnog wordt dus geen uitvoering gegeven aan dit project.	
Actielijn:	We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg
Project:	Informatieverbinding tussen Sociaal Domein en Medisch Domein
Wat valt er onder dit project?	
<p>Een verwijzing naar de juiste zorg en/of ondersteuning is essentieel voor zowel de patiënt als de zorgprofessional en de Ondersteuner Sociaal domein. Het liefst willen we problemen vóór zijn of voorkomen dat het erger wordt. Daarom is voor het zorgprofessionals en Ondersteuners Sociaal Domein belangrijk om op een makkelijke manier, op elk moment, een actueel inzicht te hebben van alle verwijsopties. Daarnaast is het belangrijk dat er één methode wordt gebruikt voor verwijzingen tussen organisaties en professionals. Als laatste is het van belang dat informatiedeling op een veilige manier gebeurt.</p> <p>Voor gemeenten is er de zekerheid dat – alleen – gecontracteerd aanbod beschikbaar is voor verwijzing. Gemeenten kunnen aansturen op verwijzing naar het sociaal domein en naar voorliggende voorzieningen. Zowel door het medisch domein als binnen de domeinen. Door middel van dit project zijn de lokale voorzieningen zichtbaar en verwijsbaar gemaakt; dicht bij de inwoner. Deze voorzieningen zullen met dit project altijd actueel en compleet zijn.</p> <p>De gemeenten gaan in eerste instantie aan de slag met de implementatie van de Ondersteuners Sociaal Domein. Daarna wordt bekeken welk verwijssysteem het beste aansluit bij de doelstellingen van de verbinding tussen het sociaal domein en de huisartsen.</p> <p>Binnen de gemeente Westerwolde heeft een pilot met Zorgdomein, één van de mogelijke ICT-systemen, inmiddels uitgewezen dat een systeem dat aansluit bij een kleinschalige zorginfrastructuur meer passend is. De gemeenten kijken nu naar alternatieven. De systemen waarmee welzijnsinstellingen reeds werken zouden een optie kunnen zijn om een verbinding te kunnen maken tussen medisch, sociaal en het voorliggende veld.</p>	
Relatie met andere pijlers en projecten	Gezondheid – Gemeentelijke Ondersteuner Sociaal Domein
Wat willen we bereiken?	
Ambitie (doelen)	<p>Verwijzen tussen medisch domein, sociaal domein en het voorliggend veld is makkelijk en kan met één druk op de knop. Uitwisseling van gegevens gebeurt op een veilige wijze.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt meer doorverwezen van medisch domein naar sociaal domein en voorliggend veld. - Dit leidt tot passende zorg en ondersteuning: <ul style="list-style-type: none"> o dicht bij de inwoner o die minder specialistisch is o meer integraal is en gebruik maakt van lokaal/plaatselijk beschikbare voorzieningen en diensten o minder duur is o waarbij de vraag naar complexe zorg en ondersteuning afneemt - Hulp- en zorgverleners hebben altijd inzicht in de actuele beschikbare zorg en ondersteuning in de gemeente. In het geval van niet-medische-zorg betreft dit (door gemeente) gecontracteerde aanbieders / welzijnsorganisaties binnen de gemeente. - Iedere hulp- en zorgverlener kan op een veilige en eenvoudige wijze doorverwijzen.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Activiteiten	In samenspraak met de deelnemende gemeenten en huisartsen worden afspraken gemaakt over coördinatie en beheer.

	<ul style="list-style-type: none"> • 1e fase: eerst verwijzing via verwijssysteem mogelijk maken voor de Ondersteuner Sociaal Domein. Dit is ook één van de opgaven vanuit de Taskforce Sggz. • 2e fase stapsgewijs (naar behoefte en passend bij gemeente) uitbreiden naar andere partijen. • Gemeente maakt Ondersteuner Sociaal Domein/ Welzijn of Algemene voorziening maatschappelijke ondersteuning beschikbaar voor verwijzing. • Gemeente neemt het initiatief in de afstemming met: <ul style="list-style-type: none"> ○ Taskforce wachtlijsten Sggz ○ Huisartsenpraktijken ○ Welzijnsorganisatie ○ Overige – geregistreerde – aanbieders van zorg en ondersteuning • Monitoring op gestelde ambities
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> - Per gemeente kan het verschillen welke partijen ‘worden aangesloten’ en of daarin volgordeelijke stappen worden gezet. <ul style="list-style-type: none"> ○ Voor de hand ligt dat een gemeente in ieder geval de eigen uitvoerende onderdelen verwijzbaar maakt. Zoals stap 1: de ondersteuner sociaal domein (welzijn), WMO- en jeugdconsulenten. ○ Een tweede schil kán zijn dat gecontracteerde aanbieders verwijzbaar worden gemaakt in de maatwerkvoorziening (voor zover zij nog geen eigen aansluiting hebben)
Koppeling initiatieven/projecten	Vanuit de Regionale Taskforce Wachtlijden GGZ (RTWG) wordt de gemeentelijke aansluiting op een verwijssysteem ook als project benoemd. De formulering van dit project onderschrijft het advies van de RTWG en biedt ondersteuning aan de realisatie daarvan.
Planning	<p>Het Bestuur heeft in april 2022 haar goedkeuring gegeven voor de uitvoering van het project. Omdat het praktisch is voor gemeenten om eerst de Ondersteuner Sociaal Domein goed te positioneren, en dat krijgt z'n beslag in 2023, volgt de ICT-verbinding daarop.</p> <p>In 2023 is bij bestuurlijk besluit het budget voor dit project verlaagd ten behoeve van het project Tijd voor Toekomst.</p> <p>Het project komt tot nu toe nog onvoldoende tot uitvoering. Provinciale ontwikkelingen geven nieuwe inzichten en niet alle huisartsen werken met Zorg Domein.</p> <p>Het doel is, dat eerst de functie van Ondersteuner Sociaal Domein goed geïmplementeerd wordt.</p> <p>Mogelijk dat de financiering voor dit project in 2024 vanuit andere financiële bronnen plaatsvindt. De vrijval van het project wordt dan ingezet voor de bezuinigingsopdracht voor de pijler Gezondheid.</p>
Wat mag het kosten?	
<p>Informatieverbinding</p> <p>Eenmalig per gemeente: € 5.400,-</p> <p>Extra schermvermelding maandelijks: € 100,-</p> <p>Aantal nieuwe cliënten - maandelijks: € 100,- tot € 267</p> <p>Schermsvermelding is afhankelijk van de lokale inrichting. Voor de hand ligt een minimale startsituatie waarbij een vermelding van de gemeentelijke organisatie en een vermelding van de lokale welzijnsorganisatie zichtbaar zullen zijn voor verwijzing. Naar gelang de wens van de gemeente en de bereidheid van aanbieders in het gebied kunnen er per gemeente besloten – en aangevraagd – worden voor meer vermeldingen.</p> <p>Voor reservering van budget in de Regio Deal wordt uitgegaan van 300 cliënten en 3 schermvermeldingen per gemeente. Dat levert een afgerond totaalbedrag voor twee jaar (2022 en 2023): € 15.000,- per gemeente/2jr. In 2023 en 2024 zal ook gekeken worden hoe de kosten per gemeente voor de periode vanaf 2024 gedekt kunnen worden.</p>	

Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 124.074	€ 18.236	€ 105.839

AED-netwerk Oost-Groningen	
Actielijn: We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg	
Doorlopend project: opzetten AED-netwerk Oost-Groningen	
Wat valt er onder dit project?	
In regio Oost-Groningen willen we zorgen voor een dekkend netwerk van AED's in alle gemeenten, en voldoende burgerhulpverleners, waarbij ook geïnvesteerd wordt in het opleiden van burgerhulpverleners en in innovatie. We sluiten hierbij aan bij het toegekende project vanuit het NPG-programma Toukomst.	
Relatie met andere pijlers	
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	<p>Het aantal overlevenden na een hartstilstand ligt in de regio zuidoost Groningen lager dan in andere delen van Nederland en onder het landelijk streefcijfer van 25 %. Reanimatie in de eerste zes minuten na een hartstilstand is cruciaal. De aanrijtijden voor de ambulance na melding dient maximaal 15 minuten te zijn. Het is mogelijk, dat deze aanrijtijd in een uitgestrekt gebied als Oost-Groningen niet altijd kan worden gehaald.</p> <p>Reanimatie door een gealarmeerde burgerhulpverlener ondersteund met een AED verhoogt de overlevingskans.</p> <p>Een dekkend netwerk van AED's die 24/7 bereikbaar zijn kennen we nog niet in Oost-Groningen. Daarnaast dienen er voldoende burgerhulpverleners opgeleid te worden, en kan de support en nazorg versterkt worden</p>
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • In fase 1 van het project komen tot een overlevingskans van 25 % na een hartstilstand en het aantal opgeleide en geregistreerde hulpverleners verhogen naar 1 % van het inwonersaantal. Dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde. In fase 2 willen we het aantal burgerhulpverleners ophogen naar 2 %. Met het verhogen van het aantal burgerhulpverleners en 24/7 AED's, kunnen de overlevingskansen toenemen naar 40%. • Dekkend netwerk aan AED's in alle gemeenten • Toereikend aantal burgerhulpverleners • Inzicht in het aantal burgerhulpverleners • Innovaties m.b.t. communicatie tussen meldkamer en burgerhulpverlening • Support en Nazorg burgerhulpverleners <p>Vanuit Stan is een projectvoorstel geschreven, dat goedgekeurd is door de Regio Deal Oost-Groningen.</p> <p>De kosten voor de Regio Deal betreffen de investeringen bij gemeenten die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren. De gemeenten maken met lokale partners afspraken over de financiering van structurele kosten zoals onderhoud van AED's. Deze kosten komen niet per definitie voor rekening van de gemeenten.</p>
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Cardiologie Treant en OZG • Menzis • Regionale Ambulance Voorziening (RAV) • Stan/ HartslagNu is voor het gehele project verantwoordelijk en treedt op als projectmanager waar het gebruikmaakt van de inzet van (lokale) partners.

	<p>Onder partners kunnen onder andere lokale ondernemers, Hartveilig Groningen, RAV (ambulance), de Rijksuniversiteit Groningen, zorgaanbieders en (reanimatie)opleiders worden verstaan. Tevens is samenwerking en afstemming vereist met Burgerhart.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menzis 		
Planning	<p>Na goedkeuring van het Uitvoeringsplan in april 2022 is er gestart met de voorbereidingen van het project. De implementatie van het project zal gedurende het jaar 2024 voltooid zijn.</p>		
Wat mag het kosten?			
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 330.000	€ 143.192	€ 186.808

JOGG – Gezonde jeugd, Gezonde toekomst			
Actielijn: Stimuleren en ondersteunen van gezonde leefstijl			
Doorlopend project			
Wat valt er onder dit project?			
<p>JOGG Nederland (Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst) is een landelijk programma met als doel de gezondheid van jongeren te verbeteren, en daarmee die van de hele maatschappij, zodanig dat welvaartsziekten als suikerziekte en obesitas geen kans meer maken. De focus ligt nog te veel op het genezen van ziekten of het geven van zorg. JOGG wil een maatschappij waarin het uitgangspunt ‘gezond leven’ is. Een samenleving die niet alleen de verantwoordelijkheid legt bij het individu, maar collectief een gezonde manier van leven mogelijk maakt. Om dit te bereiken maakt JOGG de fysieke en sociale omgeving waarin de jeugd opgroeit gezonder.</p> <p>JOGG is een aanpak, waarbij de gehele leefomgeving van het kind betrokken wordt, zodat een gezonde generatie kan opgroeien. Hierbij is JOGG een aanvulling op Tijd voor Toekomst – de Verrijkte Schooldag.</p>			
Relatie met andere pijlers			
Wat willen we bereiken?			
Ambitie	De doelstelling van JOGG Nederland vat het goed samen: “JOGG wil dat alle kinderen en jongeren in Nederland opgroeien in een gezonde leefomgeving, met aandacht voor een gezonde leefstijl in het algemeen en voor gezonde voeding, voldoende bewegen, ontspanning en slaap in het bijzonder. Een gezonde jeugd creëert een gezonde toekomst.”		
Wat gaan we daarvoor doen?			
Doelen/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wij sluiten aan bij de regionale ontwikkeling in provincie Groningen. GGD Groningen heeft een regionale coördinator aangesteld, die samen met het landelijk bureau JOGG, Groningse gemeenten ondersteunen in het proces om JOGG-gemeente te worden. Nadat een gemeente JOGG-gemeente is geworden, worden gemeenten ondersteunt in het opstellen van een plan van aanpak, de uitvoering hiervan en de borging op langere termijn. • Vanuit de Regio Deal ondersteunen we de gemeenten financieel om de ambities en doelen van JOGG te behalen. 		
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • GGD Groningen • JOGG • Welzijnsorganisaties • Groningse gemeenten • Scholen • Kinderopvang 		
Planning	<p>Een aantal gemeenten zijn met ondersteuning van de Regio Deal JOGG-gemeente geworden: Pekela (2022), Veendam (2023), Stadskanaal (2023) en Westerwolde (2022). De gemeente Oldambt had in eerste instantie een andere keuze gemaakt, maar heeft in 2023 aangegeven wel te starten met voor JOGG.</p> <p>De gemeente Midden-Groningen is buiten de Regio Deal Oost-Groningen om in 2022 JOGG-gemeente geworden, en kan een beroep doen op een deel van de bijdrage, namelijk voor het grondgebied van de voormalige gemeente Menterwolde.</p>		
Wat mag het kosten?			
Een gemeente die JOGG-gemeente wordt, stelt een JOGG-regisseur aan voor minimaal 16 uur per week. De wijze waarop verschilt per gemeente. Vanuit de Regio Deal dragen wij 50% bij in de kosten van een JOGG-regisseur. Voor een periode van drie jaar reserveren wij hiervoor per gemeente een bedrag van € 45.000,--.			
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 225.000	€ 153.236	€ 71.764

Vitalisering ouderen			
Actielijn: We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl			
Doorlopend project: Vitalisering ouderen onder te brengen in vier projecten			
Wat valt er onder dit project?			
<p>Net als in de rest van Nederland vergrijsd de bevolking van Oost-Groningen. Ouderen blijven steeds langer zelfstandig (thuis)wonen. Veelal is dit een wens en keuze van de oudere zelf. Soms is het noodgedwongen door gebrek aan goede opvang.</p> <p>We zien ook, dat leefstijl gerelateerde ziektebeelden op oudere leeftijd leiden tot problemen in de zelfredzaamheid met als gevolg een toename van het benutten van voorzieningen in het kader van de WMO of Zorgverzekeringswet.</p> <p>Wij streven ernaar dat ouderen zo lang mogelijk fit, vitaal en gezond kunnen blijven wonen in hun eigen omgeving. Inzicht in de eigen gezondheid en het creëren van veilige woonsituatie zijn belangrijke voorwaarden om fysiek en mentaal gezond te blijven. Onder de noemer 'Vitalisering ouderen' willen wij vanaf 2023 vier (lopende) projectideeën vanuit de Regio Deal Oost-Groningen ondersteunen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leefsamen: slimme domotica kan ouderen helpen langer en veilig thuis te blijven wonen; • cursussen valpreventie: behoud van kracht en het voorkomen van valincidenten; • sociaal Vitaal: een beweeg- en gezondheidsproject voor senioren die aan hun fitheid, gezondheid en sociale contacten willen werken en • Eén tegen eenzaamheid. 			
Wat willen we bereiken?			
Ambitie	<ul style="list-style-type: none"> • We geven ouderen de mogelijkheid om langer en zelfstandiger thuis te blijven wonen. • We bereiken hiermee dat ouderen langer zelfredzaam blijven en minder of later gebruik hoeven te maken van zorg (bijv. WMO). • We willen eenzaamheid onder ouderen bestrijden. • We bevorderen de algehele fitheid van ouderen, zodat zij langer gezond en vitaal oud kunnen worden in hun eigen woonomgeving. 		
Wat gaan we daarvoor doen?			
Doelen/activiteiten	<p>Vanuit de Regio Deal ondersteunen we de gemeenten in de uitvoering van genoemde projecten. Sommige projecten lopen al in gemeenten, met tijdelijke financiering. bijv. Sociaal Vitaal in Stadskanaal en LeefSamen in Westerwolde.</p> <p>Gemeenten dienen een plan van aanpak in bij het programmabureau voor het project waarmee ze aan de slag willen. In het plan van aanpak worden ook doelstellingen, beoogde resultaten en kosten benoemd.</p>		
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten • Welzijnsorganisaties • LeefSamen • Ouderenorganisaties • Menzis 		
Planning	<p>Gemeenten dienen een plan van aanpak in met daarbij een financiële onderbouwing van de benodigde bijdrage. We kiezen voor een looptijd van maximaal twee jaar.</p>		
Wat mag het kosten?			
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 500.000	€ 18.236	€ 481.764

Goede & kansrijke start			
Actielijn: Stimuleren en ondersteunen van gezonde leefstijl			
Doorlopend project: start in 2023			
Wat valt er onder dit project?			
<p>Goede en Kansrijke Start staat in verbinding met de geboortezorg in zijn algemeenheid. Hierin investeren vergroot de kansen van alle kinderen die geboren worden in de Regio Deal-gemeenten. We willen stimuleren, dat we van elkaar leren, dat er verbindingen worden gemaakt tussen de regionale ziekenhuizen, huisartsen, verloskundigen en het sociaal domein en dat we goed werkende zorgpaden ontwikkelen.</p> <p>In meerdere gemeenten lopen projecten rondom Goede Start/Kansrijke Start, maar ontbreken de slagkracht en financiële middelen voor uitvoering en borging op de lange termijn.</p> <p>Provinciaal wordt vanuit het Thematische Programma NPG een project gestart, waarbij provincie breed ingezet wordt op een goede en kansrijke start. Regio Deal Oost-Groningen sluit aan bij deze provinciale werkgroep om de reeds gestarte initiatieven in de eigen gemeenten verder te ondersteunen en te versterken, daar waar nodig.</p>			
Relatie met andere pijlers			
Wat willen we bereiken?			
Ambitie	<p>Kansrijke Start is een landelijk programma van het ministerie van VWS en specifiek gericht op de eerste 1000 dagen van een kind.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met Goede en Kansrijke Start willen we (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. De eerste 1000 dagen van het kind zijn hierbij van doorslaggevend belang. <p>Een vergelijkbaar project vanuit het programma Kansen voor de Veenkoloniën heeft tot medio 2023 gedraaid in een aantal gemeenten. Goede en Kansrijke Start biedt een vervolg op dit project.</p>		
Wat gaan we daarvoor doen?			
Doelen/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij provinciale werkgroep <p>Daar waar nodig lopende trajecten binnen de Regio Deal - gemeenten versterken.</p>		
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • GGD • Menzis • Verloskundige- en kraamzorgorganisaties • Kinderopvang & peuterspeelzalen • Welzijnsorganisaties • Basisscholen • Regionale ziekenhuizen • Kansen voor de Veenkoloniën 		
Wat mag het kosten?			
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
	€ 200.000	€ 18.236	€ 181.764

Zorgmedewerkers en de arbeidsmarkt	
Pijler: Gezondheid	
Actielijnen: We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl en We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg	
Nieuw project: 2023-2025	
Wat valt er onder dit project?	
<p>In Oost-Groningen heeft een relatief groot aandeel van de beroepsbevolking een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inwoners met een uitkering in het kader van de Participatiewet; • inwoners met WW uitkering; • inwoners die nog niet zijn toegetreden tot de arbeidsmarkt maar dit wel zou willen (bijvoorbeeld vrouwen wier man kostwinner is of statushouders) • jongeren die vroegtijdig schoolverlater zijn en • inwoners die een uitzichtloze baan vervullen en die graag een beroepsopleiding zouden volgen. <p>Wat de arbeidsmarktdynamiek betreft neemt Oost-Groningen een bijzondere positie in. Kenmerkend voor Oost-Groningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intergenerationele armoede en werkloosheid; • Veel éénouder gezinnen • Veel vroegtijdig schoolverlaters <p>Daarnaast neemt de vergrijzing in Oost-Groningen toe, en het aandeel oudere inwoners eveneens. Ook in Oost-Groningen is er daardoor een aanzienlijke vraag naar Verzorgenden en Helpenden in de ouderenzorg ontstaan. Omdat het bevorderen van de brede welvaart/brede welzijn dé doelstelling van de Regio Deal Oost-Groningen is, is het fijn dat we met één project beide vraagstukken kunnen aanpakken.</p> <p>We gaan inwoners die momenteel een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben opleiden tot verzorgende en helpende in de ouderenzorg. In dit project werken we samen met een viertal organisaties in de VVT-sector, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorggroep Meander • Zorggroep Oosterlengte • Zorggroep Blanckenborg • Zorggroep BCM <p>Zij zijn bereid een nader te bepalen aantal daartoe geselecteerde inwoners aan te nemen als leerling verzorgenden/helpende, en hen in vaste dienst te nemen na afronding van de opleiding Zorg en Welzijn niveau 2/3 (Helpende/Verzorgende). In de begroting voor dit project is rekening gehouden met een groepsgrootte van 10 leerlingen. Met de co-financiering van RMT, Werk in Zicht en ESF is het mogelijk een grotere groep te laten starten. Omdat de groep leerlingen een relatief kwetsbare positie op de arbeidsmarkt heeft zal de Regio Deal de verantwoordelijkheid nemen voor meerkosten ten opzichte van een regulier BBL-traject. Het gaat dan om de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortraject om leerlingen kennis/vaardigheden bij te brengen en hen te laten wennen aan het leer- en arbeidsritme; • Extra begeleiding gedurende het BBL-traject Zorg en Welzijn en • Extra duur van het BBL-traject. <p>Hierbij benadrukken we, dat we met dit project o.a. aansluiten bij de projecten Overbrugbanen en Extra Handen in de Zorg vanuit de Pijler Werk en Inkomen. Door projecten met elkaar te verbinden, werken we meer integraal en kunnen we elkaar versterken door inzet van de middelen uit de verschillende pijlers.</p>	
Relatie met andere pijlers	<p>Werk en inkomen: aanvullend op de projecten Overbrugbanen en Extra Handen in de Zorg.</p> <p>Leren: verzorgen van onderwijstrajecten</p>

Wat willen we bereiken?			
Ambitie	<ul style="list-style-type: none"> • Het structureel aan het werk helpen van inwoners uit één van de 6 deelnemende gemeenten die een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben. • Het verminderen van het tekort aan Verzorgenden en Helpenden in de ouderenzorg in Oost-Groningen. 		
Wat gaan we daarvoor doen?			
Doelen/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming Plan van Aanpak intern en met de zorginstellingen • Afstemming van financiële voorwaarden (RD is verantwoordelijk voor het Voortraject, en extra begeleiding gedurende scholingstraject, Zorginstellingen voor de leerling salarissen, gemeenten betalen, indien van toepassing, de uitkering gedurende Voortraject, en eventueel aanvullingen gedurende BBL traject) • Afstemming met de gemeenten (afdelingen Werk en Inkomen) 		
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten (afdelingen Werk en Inkomen) • UWV • Zorggroep Meander • Zorggroep Oosterlengte • Zorggroep Blanckenborg • Afeer • Wedeka • Noorderpoort College 		
Planning	Vorbereiding Projectplan en akkoord partijen	oktober '22- mrt. '23	
	Uitvoering Voortraject	feb. '24 – juni '24	
	Uitvoering BBL traject	sept. '24 – sept. '26	
	Coördinatie uitvoering	Pijler Gezondheid/LLO	
Wat mag het kosten?			
	Budget t/m 2025	Uitgaven tot 01-10-23	Verwachte uitgaven 2024/2025
Projectbegroting	€ 130.000	€ 6.474	€ 123.526

4.4 WOONOMGEVING

Gebiedsgerichte aanpak	
Pijler: Woonomgeving	
Actielijn: We verbeteren dorpen en wijken gebiedsgericht en gericht op de toekomst	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend project	
Wat valt er onder dit project?	
De gebiedsgerichte aanpak is een tactisch lange termijnplan, een methode om gericht te kunnen ingrijpen in de woningvoorraad en de leefbaarheid. Hiermee kan ook de particuliere woningvoorraad van een casus-gestuurde aanpak gebiedsgericht worden aangepakt. Wij investeren in deze gebiedsgerichte aanpak, waarbij intensief wordt samengewerkt met de regionale woningcorporaties. Op die manier worden de opgaven in de sociale en particuliere woningvoorraad integraal, regionaal en in samenwerking aangepakt. Binnen de gebiedsgerichte aanpak wordt niet alleen naar de woningvoorraad gekeken; maar wordt breder naar de opgave in de betreffende dorpen en wijken gekeken door ook in te zetten op verbetering van de woonomgeving, sociale programma's en gezondheid, zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening en gezonde leefstijl.	
Relatie met andere pijlers	<ul style="list-style-type: none"> • Leren • Werk en Inkomen • Gezondheid
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	<p>Voor in ieder geval zes wijken of buurten binnen Oost-Groningen is of wordt een koersdocument (met opgaven) en uitvoeringsplan (met projecten) uitgewerkt en uitgevoerd. Wij verbeteren de woonomgeving, de kwaliteit van de woningvoorraad en versterken de toekomstkracht van de wijken en buurten waar we werken.</p> <p>In 2024 en 2025 gaan we verder in de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpakken. Voor drie GGA's zijn de uitvoeringsplannen al eerder goedgekeurd, in deze wijken en dorpen zetten we de uitvoering voort. Voor de drie andere GGA's wordt op dit moment het uitvoeringsplan opgesteld, hier gaan we in het eerste kwartaal van 2024 over naar uitvoering.</p> <p>Op deze manier gaan we in zes gemeenten in wijken of dorpen aan de slag. De woningvoorraad wordt aangepakt en er wordt gewerkt aan de gebiedsopgaven m.b.t. het verbeteren van de woonomgeving en het uitrollen van passende sociale programma's (uit de andere pijlers).</p> <p>In elke gemeente wordt er gewerkt aan één GGA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stadskanaal – GGA Maarsveld (UVP vastgesteld, in uitvoering) • Veendam – GGA Veendam NW (UVP vastgesteld, in uitvoering) • Oldambt – GGA Bad-Nieuweschans (UVP vastgesteld, in uitvoering) • Midden-Groningen – GGA Muntendam (UVP vastgesteld, uitvoering gaat beginnen) • Westerwolde – GGA Vlagtwedde (UVP klaar, niet vastgesteld) • Pekela – GGA (UVP bijna klaar, niet vastgesteld)
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>De ambitie voor 2024/25 is om de omslag van planvorming naar uitvoering te maken. Het is daarnaast belangrijk om in de gebiedsgerichte aanpakken waar de uitvoering reeds loopt ook vooral te leren van de zaken waar we in de uitvoering tegenaan lopen</p> <p>Concrete doelen in 2024/25</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iedere GGA heeft een uitvoeringsplan. - De uitvoeringsplannen die klaar zijn worden tot uitvoering gebracht. - De overige uitvoeringsplannen worden goedgekeurd en de uitvoering wordt gestart.

	<ul style="list-style-type: none"> - Begin 2024 maken we een duidelijk totaaloverzicht van alle gestelde doelen en bijbehorende financiën. - We werken aan projecten ter verbetering van de woonomgeving. - De (sociale) programma's uit de overige pijlers worden ingezet binnen de gebiedsgerichte aanpakken. Zo ontstaat een breed programma voor zowel de stenen als de mensen. <p>Voorbeelden van activiteiten die in de GGA's samenkomen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzet energie- en bespaarcoach om middels de klantreis tot plannen te komen voor particuliere woningverbetering en woonlastenverlaging - Doorontwikkelen van de bespaarcoach tot een wooncoach die naast verduurzaming ook aanbod uitrolt voor onderhoud. - Inzet verrijkte schooldag in GGA gebieden - Inrichting gezonde en klimaat adaptieve openbare ruimte - Inzet financieel instrumentarium voor woningeigenaren met een kleine portemonnee 			
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Bewoners • Gemeenten (zowel fysieke als sociale domein) • Woningcorporaties • Welzijnsorganisaties • Scholen • Buurtverenigingen / bewonersorganisaties • Lokale ondernemers 			
Planning	<p>In Veendam, Bad Nieuweschans en Stadskanaal wordt in 2024 en 2025 gewerkt aan de uitvoering van de uitvoeringsplannen. Het uitvoeringsplan voor Muntendam is vastgesteld en kan de uitvoering starten. De uitvoeringsplannen voor Nieuwe Pekela en Vlagtwedde staan vlak voor vaststelling. Ook daar kan de uitvoering in 2024 starten.</p> <p>In alle gebiedsgerichte aanpakken proberen we de aanpak van de particuliere woningvoorraad alvast op te starten vooruitlopend op het definitief goedkeuren van het uitvoeringsprogramma. Dit omdat we erachter komen dat in ieder GGA gebied de aanpak van de particuliere woningvoorraad een belangrijke opgave is en de eigenaren steeds meer en sneller hulp nodig hebben bij de huidige energieprijzen.</p>			
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totale uitgaven	Verwachte uitgaven	Restbudget
	€ 5.861.165,-	€ 3.021.560,-	€ 2.839.606,-	€ 0,-

Klantreis Woonlastenverlaging	
Pijler: Woonomgeving	
Actielijn: We stimuleren en ondersteunen particuliere huiseigenaren bij de energietransitie	
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend	
Wat valt er onder dit project?	
<p>Er is bij veel woningeigenaren in Oost-Groningen een gebrek aan investeringsvermogen. Daardoor gaat het energetisch verbeteren van de woningvoorraad hier moeilijker dan in andere delen van Nederland. Door een aanpak die specifiek is gericht op rendabel investeren voor particulieren en door de koppeling te leggen tussen de opgave op de particuliere markt en de verduurzaming door de woningcorporaties, worden woningeigenaren gestimuleerd om zelf in de kwaliteit en duurzaamheid van hun woning te investeren. Naast de positieve milieueffecten van investeren in een duurzame woningvoorraad is ook het verlagen van de woonquote voor inwoners van Oost-Groningen een belangrijke doelstelling bij de energietransitie.</p> <p>2023 is een jaar van uitvoering geweest. Projecten die we wilden doen zijn gedaan en geslaagd. Vele inwoners uit Oost-Groningen (meer dan 20.000 huishoudens) hebben één van de diensten van Jouwbespaarcoach (JBC) afgenomen (Energiecoach, Energiebespaarpakket, Quick Scan, Warmtebeeld etc). In alle gemeentes zijn energie- en bespaarcoaches actief. JBC als "merk" is bekender geworden dankzij optredens in diverse media. De aanpak is met naam opgenomen in een motie van de 2^e kamer als model waarnaar de afhandeling van de aardebevingsschade zich moet modelleren. Ook is JBC aangeschoven in een landelijke expertsessie over duurzaamheid in de 2e kamer.</p> <p>De behoefte aan onze diensten is groot en blijft relevant door de verduurzamingsopgave waar we in Nederland voor staan. Een steeds groter wordende groep inwoners heeft direct te maken met energiearmoede. Dit heeft het belang van het programma doen toenemen. Zowel vanuit gemeenten, inwoners als de andere pijlers van de regiodeal. Vanuit het Rijk zijn ook andere middelen beschikbaar gekomen zoals o.a. het Nationaal Isolatie Programma en eventueel het Volkshuisvestingsfonds. Met deze middelen willen we onze aanpak uitbreiden en steeds meer inwoners van Oost-Groningen bereiken en helpen bij de verduurzaming van hun woning.</p>	
Relatie met andere pijlers	<ul style="list-style-type: none"> • Werk en Inkomen • Leren • Gezondheid
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	<p>Het afgelopen jaar stond volledig in het teken van uitvoering. De uitvoering is zo succesvol dat alle begrote middelen al zijn uitgegeven. De aanpak is door gemeenten omarmd en wordt vanaf 2024 ook uitgevoerd met andere financiële middelen, wat ook bijdraagt aan de borging van deze succesvolle aanpak. Vanuit de Regio Deal blijven we door een verschuiving tussen de actielijnen bijdragen aan de uitvoering en ontwikkeling van onze aanpak en overbruggen we met deze verschuiving de kosten die nog niet gedekt worden uit de (nieuwe) andere fondsen.</p>
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	<p>De concrete doelen vanuit de Regio Deal voor Jouwbespaarcoach.com zijn gerelateerd aan de stappen in ons klantreismodel. Ook in 2024 willen we voor elke stap inwoners informeren en ondersteunen bij het verlagen van hun woonlasten. In 2024 betekent dat concreet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klusbus: 2210 bezoeken • CV-dokter: 775 bezoeken • Energiecoaching bij Lefier Stadskanaal: 250 bezoeken • Bespaarcoachbezoeken SPUK: 505 afgeronde casussen • Bespaarcoachbezoeken NIP: 1497 afgeronde casussen • 300 energiecoachbezoeken • 6 energiespreekuren • Verspreiden van 200 warmtebeelden • Ontwikkeling en implementatie van doe-het-zelf-systematiek

	<p>Bewust: In deze fase maken wij woningeigenaren bewust van hun energiegebruik en hoe en hoeveel ze hierop kunnen besparen.</p> <p>Interesse: Deze fase heeft tot doel woningeigenaren te interesseren voor verduurzaming door hen de eerste besparingen te laten realiseren.</p> <p>Actieplan: Deze fase heeft tot doel de woningeigenaar een verduurzamingsplan voor de eigen woning te geven.</p> <p>Budget: In deze fase helpen wij inwoners tot een passend financieel plan te komen om hun verduurzamingswensen te financieren.</p> <p>Uitvoering: In deze fase ontwikkelt JBC instrumenten om drempels voor huiseigenaren in de uitvoering weg te nemen.</p> <p>Meer willen: In deze fase ondersteunen en verleiden wij huiseigenaren tot het nemen van extra verduurzamingsstappen.</p>			
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Energieloket • Gemeenten • Lokale ondernemers • Woningcorporaties • Welzijnsorganisaties • Scholen • RWLP 			
Planning	Uitvoering, ontwikkeling en verantwoording: tot het einde van de Regio Deal, daarna vindt dit plaats via andere fondsen.			
Wat mag het kosten?				
Jouwbespaarcoach.com				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totale uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/25	Restbudget
	€ 3.273.835,-	€ 2.965.065,-	€ 308.770,-	€ 0,-

Vitale kernen				
Pijler: Woonomgeving				
Actielijn: We investeren in aantrekkelijke dorps- en stadscentra				
Nieuw project/doorlopend project: Doorlopend				
Wat valt er onder dit project?				
<p>Centra in Oost-Groningen staan onder druk. Dat is geen specifiek Oost-Gronings probleem. Toch vraagt het aantrekkelijk houden van de centra in Oost-Groningen extra aandacht. Door het gebrek aan alternatieve invulmogelijkheden is het moeilijk om een businesscase voor het aantrekkelijk houden van de centra sluitend te krijgen. Met de Regio Deal willen wij gemeenten de kans geven om projecten voor het aantrekkelijk houden van de centra mogelijk te maken die zonder deal niet haalbaar zijn.</p> <p>Voor 4 van de 6 gemeenten zijn aanvragen ingediend en goedgekeurd. Dit is conform planning. De laatste aanvraag voor de gemeente Pekela wordt voorbereid. Besluitvorming hierover wordt begin 2023 verwacht.</p>				
Relatie met andere pijlers		Werk en inkomen		
Wat willen we bereiken?				
Ambitie		<p>In 2024 zijn met gerichte investeringen, toegespitst op de specifieke situatie per kern, de centra aantrekkelijker en toekomstbestendig gemaakt in zes gemeenten. De leegstand in de kernwinkelgebieden is niet verder toegenomen en inwoners waarderen hun woon- en leefomgeving beter.</p> <p>Het programmabureau RWLP heeft een regeling opgezet en de gemeenten hebben allemaal een aanvraag ingediend.</p>		
Wat gaan we daarvoor doen?				
Doelen/activiteiten		<p>Doel voor 2024 is dat de laatste vitale kernen aanvraag wordt afgerond en dat de middelen van deze actielijn zijn uitgegeven.</p> <p>In de loop van 2024 wordt ook bekeken welk vervolg nodig is voor de vitale kernen regeling. Hierbij is aansluiting bij de kernen aanpak van de Strategische Toekomstagenda Agenda Groningen (STAG) belangrijk.</p>		
Samenwerkingspartners		<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten • Lokale ondernemers • Woningcorporaties • RWLP 		
Planning		Eind 2024 verwachten wij het project te hebben afgerond doordat de laatste 2 aanvragen zijn gehonoreerd.		
Wat mag het kosten?				
Projectbegroting	Budget t/m 2025	Totale uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/25	Restbudget
	€ 3.230.000,-	€ 2.607.100,-	€ 622.900,-	€ 0,-

5 AFRONDING EN BORGING

5.1 FINANCIËEL OVERZICHT REGIO DEAL

Voor de totale Regio Deal Oost-Groningen wordt een begroting gehanteerd van 30 miljoen euro. De rijksbijdrage van € 15.000.000 betreft echter een bruto bijdrage. De BTW op programmaonderdelen is terug te vorderen via een BTW-compensatieplan. De jaarlijkse uitvoeringsprogramma's (2020 t/m 2023) zijn vervolgens ten onrechte begroot op basis van een netto rijksbijdrage van € 15.000.000. Dit verschil (in totaal € 1,2 miljoen) heeft impact op de resterende budgetten van de pijlers. De stuurgroep Regio Deal heeft besloten deze opgave naar rato van de rijksbijdrage over de pijlers te verdelen. Dit is terug te zien in onderstaande tabel. Onderstaand overzicht toont de verdeling over de pijlers en de actielijnen.

Actielijnen & Pijlers	Budget t/m 2025	Totale uitgaven	Verwachte uitgaven 2024/25	Restbudget
<i>Opleidingsniveau verbeteren</i>	€ 2.235.000	€ 809.177	€ 1.339.823	€ 86.000
<i>Participatie verhogen</i>	€ 2.857.796	€ 1.251.184	€ 1.506.316	€ 100.296
Totaal Pijler Leren	€ 5.092.796	€ 2.060.361	€ 2.846.139	€ 186.296
<i>Versterken reg. economie en werkgelegenheid</i>	€ 1.583.005	€ 1.354.452	€ 5.813	€ 222.740
<i>Doorstroom reguliere arbeidsmarkt</i>	€ 2.001.030	€ 1.572.830	€ 409.200	€ 19.000
<i>Schuldenproblematiek</i>	€ 1.498.723	€ 746.369	€ 711.354	€ 41.000
Totaal Pijler Werk & Inkomen	€ 5.116.730	€ 3.673.651	€ 1.126.367	€ 282.740
<i>Bereikbare en toegankelijke zorg</i>	€ 1.716.748	€ 1.074.083	€ 460.152	€ 182.513
<i>Gezonde leefstijl</i>	€ 3.376.048	€ 1.753.920	€ 1.681.865	€ -59.737
Totaal Pijler Gezondheid	€ 5.092.796	€ 2.828.003	€ 2.142.017	€ 122.776
<i>Gebiedsgerichte aanpak</i>	€ 5.861.165	3.021.560	€ 2.839.606	€ 0
<i>Energietransitie</i>	€ 3.273.835	€ 2.965.065	€ 308.770	€ 0
<i>Vitale kernen</i>	€ 3.230.000	€ 2.607.100	€ 622.900	€ 0
Totaal Pijler	€ 12.365.000	€ 8.593.724	€ 3.771.276	€ 0
VAT-kosten	1.125.000	855.357	269.643	0
Totaal Regio Deal	28.792.322	18.011.096	10.155.442	591.812

In de resterende looptijd is het van belang om continu te blijven monitoren op de besteding van de middelen. Zowel over- als onderbesteding is immers niet wenselijk. In september 2024 kijken Rijk en regio samen naar de stand van zaken en kunnen dan, als aanvulling op dit uitvoeringsprogramma, alsnog besluiten om eventuele / verwachte vrijval van budgetten op projecten in te zetten op andere projecten. Kort gezegd; in september organiseren we nog een gezamenlijk ijkmoment.

5.2 BORGING VAN DE REGIO DEAL

De Regio Deal kent, met de verlenging van 1 jaar, een looptijd t/m de zomer van 2025. Borging van de regionale samenwerking is van essentieel belang voor het verwezenlijken van onze ambities. De Regio Deal blijkt daarbij een vliegwiel van betekenis. In 2021 hebben de Oost-Groninger gemeenten en de provincie Groningen met elkaar gewerkt aan een Regionale Agenda Oost-Groningen. Deze agenda beschrijft een gezamenlijke koers en geeft overzicht over de verschillende lopende programma's. Deze Regionale Agenda is in de zomer van 2021 door de Oost-Groninger gemeenten vastgesteld en aangeboden aan de Provincie Groningen.

De Regionale Agenda vormde de basis voor het Masterplan Oost-Groningen; één van de masterplannen binnen de Strategische Toekomstagenda Groningen. Met dit masterplan agendeert Oost-Groningen haar opgave en haar langere termijn ambitie binnen Nij Begun, de kabinetsreactie op de parlementaire enquête gaswinning. De Oost-Groninger gemeenten zien Nij Begun als een noodzakelijke en langjarige investering in de regio. Voor de kortere termijn hebben de Oost-Groninger gemeenten inmiddels middelen aangevraagd om de opgave ook de eerstkomende jaren te kunnen financieren. Concreet gaat het om een nieuwe Regio Deal aanvraag (tranche 5), een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds en middelen voor de verduurzaming.